

Megjelenik a politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósítások kivül, Hírlője közül minden hirdeményt, egy negyed-zelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

SZERDA, július 19.

Előfizetési helyben — Emich Gusztáv ur könyvkereskedésében (Uri és kigyó utcák szögletén) félévre postán 6, különben 5 ezüstforinttal; az országban minden — azon kívül csak a cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” czim alatt kéretik beküldetni.

Tartalom.

Mezei műpar. I. — Fővárosi hírek és események. Kinevezések. Nemesítés; névmagyarosítás. Kitiintések. — Országgyűlési tudósítások (Júl. 12-én XXI országos ülés a fő RR-nél s a t. KK s RR-nél. Júl. 13-án XXII országos ülés a fő RR-nél.) — Pozsony városa új országgy. követeket választ. — Vidéki vegyes közlések: Turó czi közgyűlés. Arva megyének követutatisása. — Szabolcsi utasításkészítő küldöttség jegyzőkönyve, folyt. — Baranya megyei követ-utatisás vége.) — Hontból czáfolat.

Spanyolország. (A miniszterium most csak 3 tagból áll. A kormányzó részén lévő kedvezmények. Az ideigl. kormány Espartero ellen rendeletet bocsát. A saragossaiak Esparterót védeni elhatározzák. — Serrano is nyilatkozványt bocsát. A hadminiszterium a kormányhoz hű maradt tisztakat s katonákat jutalmaztatni rendeli. — Nagybritánia. (Hume indítványa az angol évdíjnak a hannoverai királytól elvonatása tárgyában megbukik. A hannoverai király esése. — A szökevény rabcsalók a kiadható büntetéseket közül kihagyatnak. Angol hírlapi vélemények a repeal-demonstrációkra nézve. Újabb repealgyűlés. Ir-fegyver-elszedési bill; canadai gabnatörvény. O'Brien indítványa egy választmánynevezés tárgyában Irlandra nézve.) — Franciaország. (Az avignon marseillei vasút föléleg-jövedelme megosztatik, s az építőtársaságnak 32 millió ajánlatik meg. Hahnemann) — Szerbia. (Lieven báró a szerbeknél nagy becsben áll.)

Egyesületi s intézeti közlések: Magy. G. egyesület szőlőmiv. szakosztályának ülése. Somogyi löverseny iránt. Hírlapi kalászkok.

Tárcza. Nemzeti dal. (történeli beszély). II. Nemzeti színház. („Silvio” új eredeti dráma). Statistiai adatok Erdélyből. Hivatalos és magán hirdetések. — Gabonár. — Pénzkelet. — Dunavízjárás.

Pest, július 19. 1843.

Mezei műpar.

I.

Első a lét biztosítása, majd annak — a kellő's lehetőségig — szabadá, majd ismét kényelmessé tétele. E gondok, s így sorral tűnnek fel egyedeknél. Nemzetekre nézve a természet nem tüze különböző szabályt. Létüket kell minden egyéb előtt biztosítani, s azután jönnek a törvényes szabadság, majd ismét a kényelmesen létezhetőség gondjai, munkái.

Mi magyarok néhány év elforgása alatt éltük át a működést. Az élő nemzedék tanúja küzdelminknek a — létért és törvényes szabadságért. Most — ha politikai iránytűnk nem csal — a szabad lét *kellemessé-tétele* van a teendőik során.

Valamint a lét és szabad-lét elérhetősére vezető ösvények s eszközök különböznek: úgy különböző nemzetek, különböző utakat s módokat használtak, s kelle használniok a kellemes lét elérhetősére is.

Nem akarunk hosszas fejtegetésébe bocsátkozni annak: „mi a kellemes az életben?” Mindenki tudja, hogy nemzetekre nézve a kellemes lét, a törvényileg lehető legjobb szabadság ölen, a nagyság és dicsőségnek, s mellyen ezek szerzethetők, a hatalmaságnak eszméjét is magában hordja. A szabad, nagy, dicső és hatalmas nemzet tagjai bizonyosan a földileg lehető legkellemes életet élhetik: mert ezen kellek együttréve föltételezik az egész állomány virágzását. Nálunk e tényezők közül, ha az első tén kivesszük, a többi még meglehetősen hiányzik. Mi szegények vagyunk, s így hatalmasok nem lehetünk;

a nemhatalmas nemzet pedig nagy és dicső nem lehet. Hatalmat napjainkban egyedül pénz, vagy helyesben: gazdagság nyújt, s ez biztosít egyszersmind kellemes létet is.

Nálunk a nemzeti kincs fő és első forrása „a mezei műpar.” Ez leend alapja gazdagságunknak, s így a „kellemes életnek” hazánkban. — Mi tehát elérve egy kis időre a politikai vitatások soha meg nem únható mezejéről, egy — nem ugyan szorosán politikai, de a politikával mégis, mint a főnebbiekből látható, összefüggő — tárgyra viszzük át olvasóink figyelmét — a mezei műparra.

„A magyar gazdasági Egyesületet már több év óta foglalkoztatja oly országos rendszabályok tervezése, mellyeknek határozott kijelölése után a folyóvizek a földesuri haszonvételek sértetlen fenntartása, vagy ha szükséges, kártalanítása mellett a közjó, különösen pedig a mezei gazdaság érdekében eszentul észszerűbben kihasználhatassanak, sőt hol a földesurak által a folyókön gyakorolt magán haszonvételek, a közjó rövidségével, sokkal nagyobb fontosságú mezőgazdasági javításokat gátolnak, ily káros állapotnak előadandó esetekben jövedőre eleje is vetessék.”

Igy szól a m. g. Egyesület „a rétvjavítás (öntözés és száritás) életbeléptetésére szolgáló, s országgyűlésileg hozandó rendszabályokra nézve” készített f. e. mart. 16-án tartott közgyűlésen megállapított, s juniusi közgyűlése nyomán a jelenen országosan összegyűlt KK és RR-hez felterjesztett „Terve” bevezetésében.

Ez ügyet mi egész fontosságában méltányolván, valamint egyrészt hivatásunk kötelességei közé tartozónak: úgy másrésztől kedves dolgot véltünk tenni a t. közönségnek, ha azt felfogva s megvitatva, vele közelebbről megismertetjük, s azt általánosan a nemzet, különösen pedig az országgyűlési KK és RR figyelmébe ajánljuk.

Mielőtt azonban a tárghyhoz szólva véleményünket aziránt kifejtjenők, szükségesnek látjuk előrebocsátani azon „*vizjogi alapelvek*”-et, mellyeket az Egyesület, érintett tervében, kitűzött, s mellyek következők:

„Vizjogi alapelvek.”

I.

1. §. „Mint hogy a honi földművelés és állattenyésztés felvirágztatására annyira szükséges és hasznos öntözése a rétekek, legelőeknek és földeknek, s e ezétra a folyók, s a körülmenyekhez képest azokból vezetendő csatornák alkalmazása, országszerte, s önkényes akadályoztatások nélkül csak úgy fogantatosítható, ha a földesurak a vizek, és folyók körül illető törvényszerű jogai, s a közállomány igényei között fenforgó viszonyok (valamint ez korábban a lapok, mocsárok és posványok lecsapolására s kiszáritására nézve történt) országgyűlésileg világosan, s félremagyarázhatatlanul megállapítanak, ezennel nyilvánítatik,

hogy — 2. §. Az oly folyóvizek felesleg tömegét, mellyet a határbeli földesur, vagy a közbirtokosság akár malmaira s egyéb vízműveire, akár rétvöntözésre fel nem használ, azok kiknek földjeik a folyóra dűlnek, rétjeik, szántóföldeik s legelőik öntözésére szabadon használhatják; sőt ha mind a két parton ugyanaz a tulajdonos, (s ha a víz nem hajókázható,) az egész vizet, vagy annak egy részét, csatornák segédelmével földjeik belsejébe is bevezethetik, azon kikötéssel mindazáltal, hogy a víz legalább azon ponton, hol a vállalkozók földjeit elhagyja, szokott medrébe visszavezetessék. De ha mind a két parton más a föld tulajdonosa, s a vizet mind a két oldalról akarják használni, akkor minden partbeli a felesleg víztömegben az őt illető parthosszaság arányában részesül. Ezen öntözési jogban osztoznak a partra-dűtő térrel mindazon rétek, földek és legelők, mellyek azzal egy testben, s egy határban fekszenek. — 3. §. Ellenben kizárólagos magántulajdonnak tekintendők a kutak és források: s azokat az, kinek földén léteznek, kizárólag használhatja, ha csak egy vagy többen a szomszédok közül ezen kut vagy forrás közös és folytonos használatában egy évnél tovább háborgatlanul nem voltak, mely esetben az illetők abbéli jogaik gyakorlatában azontul is megmaradnak: ekkor azonban a közös használatban részesülők a kut vagy forrás használatára szükséges készületek költségeit is közösen tartoznak viselni. — 4. §. Hasonlóan magánhasználat s magánjogi czim alá tartoznak azon apróbb vizek is, mellyek valamely birtok határában, vagy két szomszéd birtok határa között támadván, a bennök foglaltatott vízmennyiségre nézve egyébre alig, mint itatásra elegendők. Az ily vizek tehát mindaddig, míg azon birtok vagy szomszéd birtokok határában folynak, a hol eredtek, a földesur, közbirtokosság, vagy község összes tagjaira nézve magánjogi tulajdonnak tekintendők. — 5. §. Mihelyt azonban ezen apróbb vizek a forrás és kútató határt elhagyták, és más határba ömlenek, megszünnvén magánjogi természetűek, ugyan a 2. §-ban érintett természetű vizek osztályába tartoznak; magából értetvén, hogy mihelyt az ily víznek esése és tömege azon fokra hágoott, miszerint vízművet mozgásba hozni képes, az illető földesur is törvényes jogába lép, s a kérdéses vizet akár rétvöntözésre fordíthatja, akár annak esetét birtokához tartozó akármely ponton vízműépítésre használhatja, a mennyire e vállalat az 1840ki Xix t. czikk 1. §. értelmé alá nem esnek, vagy a partra-dűtő föld urbéri nem volna, mellyet a kisajátítás törvényes esetein kívül elfoglalni nem szabad. — 6. §. Az alsó birtokos kénytelen a felső szomszédtól lefolyó vizet a törvény értelmében földén keresztül eresztetni. — 7. §. Azon viz folyását, mellyet valamely szomszéd pusztai, és közbirtokosság vagy község eddigelő saját különféle szükségére háborgatlanul használt, másfelé elvezetni, s az által emezeket a szokott haszonvételtől megfosztani, a tulajdonosnak, vagy tulajdonosoknak nem szabad. — 8. §. Ha mégis a földesur ezen haszonvétel által rövidséget szenvedne, vagy ha a folyamannak rétvöntözésre való alkalmazása a helybeli viszonyokhoz képest a közre nézve hasznos, és fontosabb volna, mint a mit a vízmű tulajdonosának nyújtani képes: az alább előadandó mód szerint hosszakké el tárgyban itélet, s határozatassék el, melly kárpótás illetheti a malombirtokost. — 9. §. Ha ellenben valamely malom, vagy más vízmű, rossz szerkezete következtében, nemcsak kelleltnél több vizet pazarolna el, hanem tán a felső partbirtokosoknak károkat okozna: az ily építmény az 1830dik Xix törvényezikk 1. 2. 3. és 4dik §§-nak rendelkezése alá esik. — 10. §. Ha valamely határban lefolyó vizen malom, vagy más vízmű nem állana, akkor a partí határbeli rétv-

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Nemzeti dal.

Történeli beszély.

II.

En lengyel földön származtam, kezdé sohajhangon, mit csak én s a lengő szellő hallhatánk, előkelő családból. Atyám Cz. . . . szky herczeg biztosainak egyike volt s tábornoki rangot visel az oroszlengyel hadseregnél. Hajlamom s atyám akarata katonai pályára léptettek, mi végett mint katonavendék Varsóba utazám. Itt kezdődik életem történetének érdekesebbje, a többi falusi magány s elfelejtett gyermek-szenvedélyeim teszik, miket a korábbi események fontossága háttérbe szorít. Új pályám könnyű és ragyogó volt; könnyű, mert neveltetési rendszerem testemet megedzé a sanyarokra, ragyogó, mert lengyelhon első férfai pártfogolt. E végett mindent elköveték a kitűnés reményeért, mi sükertelen nem is maradt, s gyakori megkülönböztetésekben részesültem. Napok s éjeken át ültem könyveim és földadroszaim között, feledve mindazt, mi laktanyám falain kívül, vonzó és élvdő létezik.

A szenvedélynek előbb utóbb ki kell törnie, — boldog kinél örökre nyugszik. Laktanyám falain kül egy kert szolgált olykor mulatóhelyül, Varsó egyik külvárosában, halmokkal s kigyózó utakkal fekszik az a Visztula part-

ján. E kertek, midőn foglalkozásaim engedék, gyakorta meglátogattam, lombáryai között gyermekeségem édes képei éledtek föl emlékemben gyöngye típusával az ifjú ábrándnak, mit a szivszorulat képzetekben izzad ki. E kertek kevés vendég látogató, s három év után is benne az öreg német kertészen kívül más nem ismerék.

Egy juniusi szép napon szinte siettem a kedvelt helyre, mit nem sokára elhagyandó valék. mivel intézetvéimből már csak néhány nap vala hátra. Az öreg kertész dolgait elintézésé végett a városba ment s egyedül kelle fel s alá sétálnom. Magánosságom nem sokára egy férfiú osztá meg. ki karján egy viritó szépségű lánykát vezetett. Soha szebb főt, szendébb tekintette életemben nem láttam, egyelőre elpirultam, s úgy tetszett mintha látásánál szürást éreztem volna szivemben. A férfiú korára mintegy 46 évű volt, leereszkedő nyájassággal intézett kérdéseket hozzám. mikre zavart feleleteket adék, mert a szép leányka égszelid tekintete ónsullal nyomá nyelvémet. Megyiszin-bárony öltöny dús redőkben folyá körül kerek természet, mellháván szőke hajhullám ömlött, azon kötetlen szabadsággal, mellynek minden fürte szorító tekeres volt szivemen. Beszédemet, melly lassankint lelkesedéssé hevült, titkos részvételt kisere, s lopva váltott pillantások alatt rövid igékre hasadt a szájbimbó fuvolahangja. A férfiú, kinek véletlen társaságában egy óranegyedet tölték, szives és közlékeny vala, azok közül való, kiket nemzeti ereditésséggel nemes nyíltság, őszinte becsületesség jellemeznék, s kik iránt az első látás biztos kezes a bizalomnak, melly rokon lelkekben egy hang által ba-

rátságra fejlik. Midőn elválnék, örömeiket jelenték ismeretségem iránt, a nélkül hogy nevemet tudakozták volna, s lassan haladtak a kastély felé, melly nyári kényelemre számítva a kert túlrészében csinos izlettel feküdt, vadgesztenye és fenyő lomboktól körüláryalva.

Ki volt e férfiú ama gyönyörű gyermekkel? kérdém eltitkolhatlan tudás-vágygyal, melly arczomra pirulást ömlesztte, a hazatért kertésztől?

Volkovszky ur e kert tulajdonosa, s leánya a szép és angyaljó Olinka kisasszony, felelé sejtő mosolylyal a szives öreg s dicséretökben áradozott.

Katonai laktanyám e pillanat óta tökéletes börtönnnek tetszett, könyveim unott, utált dolgokká lőnek, ábrándóráim tullebegő szárnyait megcsontkítva, a tehetséggé érzetének kinjával vetem magam kemény nyugágyamra. Szememet a máskor erődő álom kerülő, Olinka lebeggett előttem béke istennőként, ki csukott paradicsomom tiltott üdvében a lángfegyver istenhatalmával tölem örökre elválasztva van. Ez álomélet beltusája millió szinezetben vivá lélekcsendemet mint szivárvány feszítve ki szines ivét keblem vihara felett, viszonit éjbe temetve azt az eszmét, melly jégge fagyott a valóság elgondolásánál. A helyzet iszonyú vala! hűnytszemem panorámájában képzet és valóság csalájtéket üttek érzelmekkel, mellynek hullámain szivem roncsolt tőrédékei usztak, hason a helyzethez, midőn ég és föld között függ a lét, — vesztesség és remény partjához egyforma erővel küzdve. Ez állapot kiállhatlan vala, fűkkeltem, öltönyöm magamra hánytam és rohantam — hová? . . . nem tudám.

birtokosok azon vizet, a mennyire azzal a földbirtokos saját rétjei öntözésére, vagy vízművek hajtására nem élne vagy nem élhetne, minden akadály nélkül fordíthatják öntözésre; fenhagyatván az illető földesurnak ily esetben bármikor a még netalán a rétöntözés mellett is fenmaradó felesleg tömegét, és esetét a viznek, valamely vízműnek megindítására használni."

II.

"A tulajdon átengedéséről, vagy korlátozásáról a rétvizelés érdekében."

11. §. "Ha a rétek javítása, vagy haszonvehetővé tétele, akár öntözés, akár kiszáritások által magántulajdon átengedését, vagy megváltoztatását, 's általában magánjogok korlátozását vagy osztoztatását, (habár csak bizonyos meghatározott időre is) föltételeznél, 's erre nézve a réttulajdonos, 's a réteknek czélba vett javítása által magánjogaikra nézve érdekelt személyek között barátságos egység létre nem jöhetne: a következőkben foglalt rendszerabályok értelmében 's tökéletes kárpótlás mellett kényszerítésnek van helye."

III.

"Azon rétvizelési tervekről, melyeknek foganatosíthatása egyedül bírói uton történhetik."

12. §. "Ha a rétvizelés foganatosíthatása végett átengedendő vagy megváltoztatandó földbirtok nem azon rétekhez tartozik, melyeknek javítása czélzatik; ha továbbá épületek, vízművek, csatornák, vagy tavak a rétvizelés érdekében eltávolítandók, megszüntetendők, másítandók, vagy korlátozandók lennének, vagy ha a kérdéses rétek kebelébe azokhoz nem tartozó birtokon keresztül kellene vízvezetéseket létesíteni: ha egy szóval: rétvizelés végett kétségek nem vonható magánjogok korlátozandók volna: következő bírói eljárásnak van helye." — 13. §. Ha a megelőző szakaszban előszámlált körülmények esetében a földesur, közbirtokos, község, vagy általában a réttulajdonosoknak a birtok arányához képest nagyobb része, réteket kiszáritás, vagy öntözés által javítani szándékoznak: kötelesek mindenekelőtt a czélba vett vállalatnak tökéletes tervezetét elkészíteni, 's a rétvizelés ügyének nagyobb és biztos sikerítésére minden megyében ki-nevezendő bíróság elibe terjeszteni. — 14. §. E bíróságot minden hatóság az egyik alispán, vagy kapitány elnöksége alatt a szükséges törvénytudó és szakértő férfiakból állítsa fel önközelében. — 15. §. A bemutatandó tervezet tökéletességéhez kívánatik: a) Alapos terv, melyből kitessék mind a czélzott vállalat, mind annak kivitelődje. b) Az abból várható hasznok és költségek kimutatása. c) A vállalatban akár cselekvőleg, akár szenvedőleg érdekelttek elősorolása. d) A vállalkozás következtében adandó és szakértők által teljesített hiteles becslés alapuló kárpótlás részletes kimutatása. e) A kulcs, mely szerint a vállalkozási költségek az egyesekre rétbirtokukhoz képest felosztandók. — 16. §. Benyújtván a vállalkozók az érintett bíróságnak a tervet, ez mindenekelőtt a helyszínre kimenve, a tárgyat részletesen bírálja meg, 's ebbeli munkálódását a tárgy terjedelméhez képest 30 nap alatt végezte. — 17. §. Ha a tervezet ellen helyszíni vizsgálat 's össze-egyeztetések után a rendes bíróságnak technikai tekintetben kifogásai volna: a tervezet újabb megbírálása egészen részrehajlatlan műértőkre, vagy is szakférfiakra bízatik, kikhez egyet a bíróság, egyet pedig a vállalkozók neveznek, 's e kettő egy harmadik szakférfiút hí meg a tervezetnek újabb megvizsgálására; mely ha ekkor szótöbbséggel csakugyan hiányosnak nyilatkoztának, kigazítás végett, a hiányok kijelölése mellett, a vállalkozóknak visszaadatik, azon megjegyzéssel, hogy a választ erre a vállalkozók, vagy magát a kiegészített tervezetet 45 nap alatt benyújtják. — 18. §. Ha a hiányok pótlása végett kiadott terv kiegészítése ellen akár az általa okozandó nagyobb költségek, akár egyéb tekintetből a vállalkozók egy része kifogást tenne: a dolog új határozat alá bocsátatik, melyben a szavazattöbbség nem a fejenkénti akarattal nyilvánít, hanem a kitöltött birtokrész nagyságához képest számíttatik. Ha azonban az érdekelt réttulajdonosok valamelyike nem helyben laknék, vagy maga, vagy képviselője a dolog mibenlétéről az illető járásb. szolgál-

bíró által értesítették, akarata kijelentésére 30 napi határidő tüzetvén ki, mely idő alatt ha nyilatkozni elmulasztaná, hallgatása a vállalatban megegyezés jelöl fog vétetni. Hasonló értelemben vétetik azon réttulajdonosok meg nem jelenése is, kik helyben lakván, noha meghívattak, nem jelenése is, a tárgy feletti tanácskozásban részt nem vesznek, sem személyes határozatokat a vállalkozó társasággal nem tudatják. — 19. §. Magából értetik ugyan, hogy az ily vállalkozók, valamint a kivitelre, úgy az előkészületekre szükséges költségeket rétbirtokuk arányához képest közösen viselni tartoznak; ha mégis egyik, nyához ehhez saját részéről járulni vonakodnék, az vagy másik ehhez saját részéről járulni vonakodnék, az 1840. Xik t. cz. 7ik §a értelmében erre sommás uton kényszeríthető. — 20. §. Míg az e szerint a vállalkozók által eredetileg benyújtott tervezet vagy szakértői utmutatás szerint kellően kiegészítetett, vagy a bíróság által módosítás szükséges nélkül el is fogadtatott, az egy határnapot jelöl ki, melyen a vállalkozók összegyűlve, a járásb. szolgi, vagy a vállalkozók helyben hagyott képviselőt, 's két gabriót jelenléteben egy meghatalmazott képviselőt, 's két helyettest magok közül a végre választanak, hogy az a társaság nevében a szenvedőleg érdekelt birtokosokkal egyezkedjék. — A képviselő, és helyettesek megválasztása fejenkénti szavazás útján, 's általános szótöbbséggel történjék: *) mi ha vélemények megoszása miatt eszközöltetés nem volna, a szolgabíró hatalmaztatik fel a képviselőnek kinevezésére azok közül, kiknek a választásnál legtöbb szavazat jutott. — Ez így megtörténvén — 21. §. A bíróság a vállalkozók helyben hagyott tervezetét a hozzártandó szükséges irományokkal együtt a szenvedőleg érdekelt birtokosokkal közli, 's azokat, ha többen vannak, egy képviselő választására felszólítja. — A 20. §ban a távollevőkre, vagy meg nem jelenőkre nézve hozott utasítás itt is sinormértékül szolgál. — 22. §. E választási ügyül alkalmával a jelenlevő szolgabíró megkísérti, vajjon barátságos egyezkedés útján a vállalkozók terve és kárpótlási ajánlása elfogadatik-e, vagy nem; ez utóbbi esetben azon szenvedőleg érdekelt birtokosok, kik követeléseikben egyetértenek, magok közül egy képviselőt, 's 2 helyettest választanak, mely választás ha nem sikerülne, a szolgabíró azok közül, kik a fenforgó tárgyban leginkább vannak érdekelve, nevez ki meghatalmazott képviselőt. Azon szenvedőleg érdekelttársak véleményétől követeléseikre nézve lényegesen eltérnek, vagy szinte választhatnak magoknak képviselőt, vagy saját ügyüket személyesen képviselhetik. — 23. §. Megtörténvén a képviselő választása, 's ez a bíróságnak bejelentvén, mind a vállalkozók mind a szenvedőleg érdekeltt képviselőit, 's azokat is, kik szenvedőleg érdekelttársak véleményétől eltérőleg személyesen kívánják ügyeiket intézni, egyenkint egyegy részrehajlatlan szakértőt a tárgy megbírálása végett kijelölni tartoznak, kikhez a bíróság maga részéről szinte egy szakértőt nevez.

Fővárosi hírek 's események.

† Pest, jul. 19. Újabb kísérletek 's tapasztalatok következtében örömmel jelenthetjük a t. közönségnek: hogy a pesti stearin-gyertyagyár készítményei újabb időben annyira tökéletesedtek, miszerint bárkinek is kielégíthetik kívánságait, 's a gyár honi műiparunk mezején méltó helyet foglal. E nyilatkozatot annál örömebb iktatjuk ezennel lapjainkba, minél kevesebbé vala szándokunk a minapi felszólalással ártani, 's minél inkább sajnáljuk: hogy azon felszólítás, csakugyan azon ténnyen alapulván, hogy egy akkor vett font gyertya meg nem felelt a jogos várakozásnak, 's inkább a gyárnokokhoz intézett figyelmeztetésül, mint a közönséget visszariasztólag mondatván ki, a czélzott egészen ellenkező hatást kezdte gyakorolni. Azóta szorgosan tett kísérletekből meggyőződév a pesti stearin-gyártmányok jóságáról, szívesen hiszszük, hogy szerencsétlenül épen oly gyertyákat talál-

*) Itt természetesen már nemcsak a birtok érdeke, hanem személyes tulajdonok is, közbizodalom, egyezkedési ügyesség, értelem 's at. forognak kérdésben.

tunk azon egy ízben kapni, melyek vagy még a korábbi gyöngyöbb készítményekből keveredtek az újabbak közé, vagy valamely a gyártás körüli véletlen körülmény által tökéletes érettségre nem juthattak; mi mint tudjuk, minden gyárnál, a gyárnokok hibája nélkül is, megtörténhetik. Jelen kísérletünk nem csak egy, de öt különféle nagyságu gyertyával tevők, 's mindegyiknél a legkiegelítőbb eredményt tapasztaltuk. Miért is bizton reméljük, hogy e gyár magára vonandja valahára a hazai kereskedők figyelmét, melyre oly érdemes, annál is inkább, mivel először is honi kereskedők 's fogyasztóktól várhatjuk meg legjogosabban, hogy a honi műipart virágzásra segítsék, 's ne engedjék kevés gyárainkat is, mik vannak, részvétlenség miatt tönkre jutni.

— A Magyar reinterparti, 's Eco'-ban olvassuk, hogy Buda városa tanácsa három fiúmei férfiakon azon kérésére, hogy építendő hajókat BUDA névvel nevezhessék, ezt megengedé 's ebbeli megegyezését igen szíves 's lelkes levéllel kíséré, melyben abbéli ohajtását fejezi ki, hogy a hajó szerencsésen utazván messze tengereken, Buda városa 's a magyar haza nevé 's híre oly országokban is megismertesse, hol eddig a magyar ismeretlen vala. Ismét egy lépéssel több, mely érintkezésbe hoz bennünket a széles világ messze népeivel; 's ennek hazafikébel, lehetséges-e, hogy ne örüljünk?

— Tegnap délutáni két óra tájban a József városban Rontó-utcában tűz támadván egy kis ház elhamvadott.

— Eddig fenállt belvárosunk sóutczájában egy gözmös-öntézet, mely most lenni megszűnt. A vállalatba belebukott társ-tulajdonosok czélszerűbb intézkedés mellett újabb gözmosást akarnak állítani.

— E napokban jelent meg a 'Külföldi Regény' XIII. kötete, kiadja a Kisfaludy-társaság. Tartalma ezen kötetnek: 'Éj és Korány' Bulvertől. A vállalat megérdemli, hogy minél nagyobb részvétnel örvendjen Hazánkban.

— Megjelent szinte Emich Gusztáv költségin az 'Angol Regénytárcza'nak 3—5 füzeté is. Tartalma e füzeteknek: 'Twist Oliver egy árva fiú pályája.' Minden füzetet csinos, Grimm Vincze pesti könyvműjében készült rajz díszít. A papír és nyomtatás e füzetekben is igen kellemes, az ár olcsó; egyegy 8 ivnyi füzet színes borítékban 20 p. kron árulatik.

Folyó hó 17kén hunyt el Pesten élte legszebb virágkorában — 16d. évében — Kovácsy Ferencz kir. harminczadi áruvizsgáló hajadonleánya Rozina tüdővész következtében; szüleinek, testvéreinek, 's mindazoknak, kik őt kezelebből ismerték, fájalmára.

Ö cs. ap. kir. Főlsége Weinzierl Jánost Esteri Ferdinánd Főhg. 32 sz. gyalog-sor-ezredbeli őrnagyt magyar nemességgel díjizetes nélkül kegyelm. megajándékozi.

Ö cs. ap. kir. Főls. Duloics József löcsei plebánost százyán bold. szüz Máriáról, ugy szinte Koroncz László pápai plebánost vásárhelyi sz. Lambertről címzett apátja méltóztatott legkegyelm. kinevezni.

Ö cs. ap. kir. Főls. Rietl Jánost a k. politikai alapítványok fő-fizetőhivatalának eddigi igazgatóját 50 év hű szolgálatainak tekintetéből egész fizetésének meghajlandó nyugalomra, 's helyébe Mondlit Lipótot, ugyanezen hivatalnál eddigi ellenőrt kinevezni, ez utóbbinak helyére pedig Memlaur Ján. volt számoló tisztet léptetni méltóztatott. Minek következtében a nmu. m. kir. Helvt. tanács az ürességbe jött számoló tisztségre Reich Antal eddigi fő-fizető-tisztet, 's főfizető-tiszté Valovics An. volt segédfizető-tisztet, — továbbá segédfizető-tiszté Weidinger Károly járulnokot, járulnokká Danielis Antal díjas gyakornokot, 's végre díjas gyakornokká Frenreisz Antal díjtalan kiadó-gyakornokot nevezte ki.

Varsó csendes utcáin végig egy szűk síkatorhoz érkeztem. Midőn körültekinték, az ismeretes kert előtt állék, hova öntudatlanul hoztak lábaim. Az ajtót, hihetőleg az öreg kertész gondatlanságából, nyitva találok. Körülem minden csendes volt. — Olinka lányomait keresem a fővényben, de csak a virág harmatgyöngyei csillogtak a hasadó hajnal vérpiájában. — Kinosan számlálám le a perczeket, melyekben a kényelmes fővárosi nép zibaja megélnékitendi Varsó utcáit. 's Olinka talán sétálni jövend! Egy közel lugosba vonultam, könyvet vevék kezembe, mintha olvasnék.

Nem soká kelle várom. A kertajtó megnyílt, — de nem Olinka — hanem atyja jött falusi szokásánál fogva a reggeli léget élvezendő. Néhány lépést tőn a kert kigyó-ösvényén, 's egyenesen felém tartá, ki gondos figyelmességgel tekinték a könyvbe, 's szívesen előze megüdvöztetével, dicsérve szorgalmam, melynek álomóráimat áldozatul viszem, — 's nevémet tudakolá. —

Radievsky Kázmér — felelék. —
Hogyan? mondá Wolkovszky csodálkozással — a tábornok fia?

Igent inték.
Wolkovszky csak nem atyai örömmel szorított keblére. Kedves barátomnak ily derék fia — kiálta! 's gyöngéden megfédde eddigi hanyagságomat, miszerint meg nem látogatám. Igaz, hogy mi többnyire falun lakunk, 's leginkább Olinkám kedviért, ki a fővárosi zsbongó életnek nem barátja. — de telünk egy részt szívesen töltjük a fővárosban még itt amott otthonos lengyelvigalmak kedvéért

Wolkovszky szíves közlékenységgel áradozott ki nemzeti jellemük némely árnyvonására, melyek eredetiségökből mindinkább ismerhetlen egyvelegé ferdülnek; ki-méletes párhuzamot vont a mult és jelen között, mivel azok sorába tartozott, kik a jelen torzidomát kénytelen roszszalják ugyan, de a szebb reményről nem mondanak le, 's magukban és maguk által tisztelik azon kevés eredeti jellemtisztaságot, melynek östörédékei oly győren szemlélhetők.

A hosszú beszédet, — mely csak félfigyelmemet bírta, egy inas közbenjötté szakította meg, ki reggelire hítt. Wolkovszky karján vezete a kastély felé, 's lépteimet szivem mindannyi dobbanása követé Olinka láthatásának boldog előérzetében.

A reggeliző pavilonba léptünk, mely balkonyidomban a kastély viztula-irányában meglepő kilátással szolgált Varsó vidékére. A közel ajtó felnyílt. — Olinka lépett be könnyű reggeli pongyolában, mely igéző szépségét még inkább emelé. Látásomnál megdöbbsent 's egy lépést tőn hátra, mivel atyját egyedül hívé a terembe lenni, de Wolkovszky szíves mosolylyal fogá meg kezét — bemutatá.

Olinka lesüté szemeit midőn pillanatom szemsugárával találkozt 's szemérempir bitorzá el arcshavát. Mint hasadó nap a havas fehérét. Udvarisággal mutata ülést, mig atyja reggeli velem történt kalandját vidor szépséggel beszéle el, mialatt én Olinka gyönyörvönásaiba mélyedék, ki félig reám, félig atyja beszédére figyeltem.

Egy órát tölték e boldog körben. Reggeli után távoztam. Wolkovszky megengedé Olinkát növéremnek szolít-

hatni, 's a kedves viszony jelöl olvadó mosolylyal nyujtá Olinka hókezet. Ajkamhoz akarám emelinteni azt, — de Wolkovszky nevével tola össze fejünket 's ajk és arc egymáson feküdtek.

Gyakori látogatásom meg lőn parancsolva. Gyermeki örömmel, de nem minden aggodalom nélkül siettem végig a kerten. Soha örömet ugy nem élvezhetünk, hogy szívünk mélyében valami nome az aggálynak ne létezzék. A csók ize még most is ajkaimon lebegett, mint illat a lehullott virág felett, 's gondok leptek meg, melyeknek végfona most mennybe vagy pokolba vezet, a szerint mint a képzett színezi.

A látogatás jogát — folytató hoszsú szünet után — gondolhaja ön, szívesen használám. Ha nap multa, melyen foglalkozásain kimaradni kénytelenék, temelve érezem magam a lassu idő unalmaiba, közelébe egy nap egy gondolat perczé volt. Olinka ritka jelenet vala a női világban. Külszépége, vonzó kellemé, lélekműveltség, szivtisztaság és nemesség kinyomata vala, mely együtt bontakozott ki az ismeretség növekedésével lélekharjátjából, őrzetlen nyíltságáig. Minden szenvedélyei között legfőbb volt a zongora, mely örömet és fájalmát oly hűn eltanulá! mellette sokszor félnapokig ült, hogy a kezdeményi nehézség mindennapiságából művészi szellemre emelkedjék. Gyakorizben állottam ilyenkor oldalánál, lellem lelkevel ikerilt, mert ennek rokonsága a legtisztább szerelem, mely vágylyal és óhajttással két külön lelket folya körül, mint borostyán a tölgyet. En szerettem őt, forróbban mint az ifju kebel bármelyike, tisztábban mint a cser-

Ő es. ap. kir. Főlsége méltóztatott sz. kir. Pozsony városát, az 1833d. évben villámsújtás által leégett székes főtemploma tornyának újonnan fölépítésére, mint egyházi gyám-úr, tíz ezer hatszáz harmincz öt font rézzel legkegyelmesebben megajándékozni.

Ő es. ap. kir. Főlsége Szattelberger Ferenc mokriai postamester nevének „Frankayra” változtatását legk. megengedni méltóztatott.

A szomszoki k. butaigazgatóságra Szojka Norbert, maluzsina-i részkezelő-ellenőr; továbbá a nagybányai ideiglenes műtárgyi felügyelő-tisztté Urbas Alajos; nemkülönbén a körműzsi pénzügyi hivatalnál szerszáfmű Góthard Mihály ottani tollvivő, s az imig megüresült tollvivőségre Plark Károly pénzügyi-hivatali gyakornok; végre a cseresti k. aranybányáló-helyettes tisztté egyzersmind bányatörvényszéki helyettesé Monostori Simon zalathnai igazgatósági írnok neveztetett ki.

Gr. Károlyi György Békés-, és gr. Andrássy György Sárosmezei főispán; továbbá Czindery László vasmezei főispán-helyettes; végre Csapó Dániel bíró és Török János u. u. a bécsi mezőgazdasági Egyesület rendes tagjaivá nevezettek.

Országgyűlési tudósítások.

Pozsony, július 12kén.

XXI. országos ülés (a fő RR-nél, és a KK és RR-nél).

(Orsz. ülés a fő RR-nél). A fő RR-nek az előleges sérelmek 's kivánatok felterjesztése 's a kir. előadások tárgyában készített felírás-javaslat vallásbeli pontjának módosítása iránti válasz-üzenetök pontonként olvastatván fel, annak a RR-hez átvitelére küldöttség neveztetett ki. A RR-nek az országgyűlési szállások bérének fizetése iránti üzenetök, 's ezen 's a sérelmek összeszedésére kiküldött t. rendi választmány tagainak névsora felolvasásakor egy nemes gróf, ki országgyűlésünk elején a tanácskozásokban részt nem vehetve az eddigi munkálatokat figyelemmel nem kísérhet 's nem tudja a fen-érintett választmányokon kívül a RR-dek neveztek e másokat is, miután hazája javára 's véruink fölemelésére hozzá szólni mint kötelessége egy joga is, hallván hogy a RR., természetesen átváltoztatása idejéig pár hétre elutaznak, lehetlen hogy kérdést ne tegyen: vajjon a neveztes tárgyakban nem küldetett-e ki semmi választmány? A gróf nagy barátja lévén a sikernek az „et voluisse sat est” soha inyere nem volt. Kívánja tehát, hogy a kereskedési ügyben, a városok rendezése iránt is, 's az ősiség eltörlése kérdésében küldessék ki választmány. A gróf volt első, ki az ősiség ellen felszólt; ez politikájának sarkköve, 's híjjuk azt az ősiség megszüntetését eltörlésnek vagy módosításnak, nem bánja. — Véleménye tehát, hogy a t. RR. szólítassanak fel az iránt, hogy a nevezett tárgyakra választmányt küldve ki, a fő RR., felszólításuk folytában a választmányokhoz tagokat nevezvén, egy erővel mozdítsák elő a közhaza közös javát. — Multkor, ugymond — midőn egy gróf előhozta, hogy a kezdeményi jog egyedül a RR. táblájának joga, a szónok akkor óvását jelenté ki, nem mert tán a kezdeményi jog elvét a fő RR. részére kívánta volna kivíni, hanem hogy közösen munkálva a dolog lényegét mentül szerencsésb kifejlődésre hozhassuk. — A ns. gróf ezen indítványát sem elvileg sem kivihetőségre egy más gróf nem pártolá. Elvileg nem, mert a két kamrai rendszer természetének tartja, hogy a táblák külön működjenek, és mert a fő RR. tanácskozásának alapjai: a t. RR. üzenetei és nem a választmányok munkálatai. Kivihetőségre nézve ismét nem, mert időt veszünk; mert hol a vélemények divergálnak, ott eredményt nem várhatni, 's alig hihetni, hogy a RR. ezt elfogadná, miután a deputációk munkálatai épen tanácskozásaiknak szokott irányt adni 's nem más mint elő

készületek; de nem pártolható végre egységessé tekintetéből, mert ha a vegyes deputációk következtében oly munkálatok készítettének, melyek a RR. elveivel összhangzásban nincsenek, a RR. kezdeményi joguknál fogva azon munkálatot elvetve elveikhez közelebbet készítenének, 's a dolog megakadna kétszer. De kinemvihetőnek tartja még, mert, a RR-nek joguk van elővenni a mit akarnak 's így azon tárgyakban választmányt nem küldeni is. A szónok a két táblát mint házastársakat tekintve, kívánja, hogy egymás iránt anyyi gyengedséggel legyenek, 's egyik a másik fazékába tekinteni mindig ne akarjon. — Az indítványt tevő nemes grófot pártolá egy helyettes zászlós, 's fájalmát jelenté ki, hogy a RR. illy mellékes tárgyakra küldenek választmányt 's a többről említett sem tesznek. A szónok azt hiszi, hogy törvényes jogaik gyakorlatával a hazának tartoznak, 's kötelességeikkel a fő RR. háttérbe nem szoríthatnak. Ha tekintni a város-rendezés, a kereskedés 's a népnevelés ügyét, és ha ezen kérdések megoldásáról, eldöntéséről gondolkozik, hogy a RR. egyoldalú rendelkezése által mindezen kérdések megfejtésétől elzárassanak, sem a joggal, sem a méltányossággal meg nem egyeztetetheti. Méltányos-e, illő-e — kérdé — hogy e tábla, mint a birtok személyes képviselője a birtok-kérdés megfejtésénél elmellőztessék? A szónok épen azt tartja időszerűnek, ha a két tábla külön működve, számtalan üzenet és vitákba leend kénytelen az időt tölteni. De nem kívánja-e az ellenkezőt a haza érdeke? nem mutatják e példák, a mult országgyűlés eredménye, hogy a rövid időre szorított főtáblai tanácskozás sok kihatásában nem üdvös intézkedéseknek elejét nem veheti? Így vagyunk a hiteltörvényekkel. Azonban példákra hivatkozik, hivatkozik azon 48 évre, mely alatt ő fhségét birni szerencsésnek lehet; volt-e országgyűlés, mellyen illy vegyes választmányok nem küldettek volna ki? — Így küldetett ki 15 illy deputáció 1825ben, 1840b. a mezei rendőrség ügyében. És ezt annyival inkább követelhetjük, mennyivel valóbszínű, hogy oly munkálatokat, melyek néha 100 's több szőlő állanak, néhány gyűlésen kimeríteni nem lehet. — Ennek ellenében nyilatkozott egy báró 's csak miután az előtesszólt ns. gróf okai által felhíva érezi magát, kívánt a dologhoz kevésbé hosszasan szólani. A báró megismeri, hogy a felső tábla lényeges részét teszi a törvényhozásnak, hogy annak a haza életkérdéséről elmellőzése méltatlanságnak; és ha ezt tapasztalná, mint a főtábla egyik tagja bizonyosan felszólna; azonban, a főtábla legistatív jogai mások lévén, itt kizárásról szó sem lehet. A deputatio, tudjuk, semmi törvényességgel nem bír, mert az egy nagyobb testület által kiküldött kisebb testület, hogy ez amannak munkálatait elősegítse; és véleménye még nem az alsó tábla conclusuma. Azonban tekintve a két tábla systemáját, nem kívánhatjuk, hogy a RR. választmányiban részt vehessünk. A RR. táblája p. o. meggyőződve, hogy az ősiség mostani állapotában meg nem maradhat, hogy annak lényegesen változnia kell, kimondott elveik nyomán munkálódó választmányt küld ki, mely az ősiség dolgában véleményt készítsen; már most, miután a fő RR. e tárgyan meg nem nyilatkozta, hogy küldhetnek választmányt, és e választmány milly elvek szerint fog működni, ha a fő RR. akaratát,

elveit nem ismeri? És így bár azon választmányokban mint kiküldöttek részt nem vehetnek, de abban mint az értelmiség képviselői résztvehetnek, abból ki nem záratvák, mert a RRk, tanácsot mindenképp szívesen fogadnak el. Azon panaszra, hogy a váltótörvények nem üdvösek, megjegyzé, hogy azért, mert egykettőre nézve nem üdvös, az egészre nézve még sem rossz; hisz ha erről lenne meggyőződve a nemes gróf, nem kívánna, hisz, ismert jelleménél fogva egy olly intézet elnöke lenni, melly kihatásban csak rosszat eszközöl. És ha a váltótörvények következtében nem üdvösek, a vád nem az azt készítő kerületi választmányt, hanem a RRk és fő RRk tábláját és azt illeti, ki rá sanctiót adott. — Azonban ez még nem bizonyítja be, hogy ha azt nem kerületi, hanem elegendő választmány készítette volna, az most üdvösebb lenne; az nem olly rossz; minden törvény életbeléptetésekor egyeseknek mint mártiroknak szenvedniük kell. Azonban az indítványt többen pártolák. Az indítványt tevő gróf, (a RR-től visszatért küldöttség jelentés-tétele után) ismét felszólt, 's kijelenté, miszerint indítványát azért tevő, mert hivatalosan nem értesült arról, hogy az általa említett tárgyakban választmány küldetett volna. A báró azon véleményére, hogy a t. RR. mindenképp szívesen veendő a tanácsot, megjegyzé, hogy gyakran ha az indítvány nem népszerű, sok előtt nem jó; pedig kérdé, tett-e ő rossz indítványt a hazára? A szónok megmutatni igéré, hogy a váltótörvények alkotásakor észrevételeket tön, és mit mondanak? És ha a kormány a sanctiót rá nem adta volna, mit mondta volna a RR. akkor? Practice kell a dologt venni, mindezt az élet kineveti. Igaz, folytatá a szónok, hogy ő a fazékba sokszor betekintett, de sok izetlen levest is előzött meg. (A szónok a RRk küldöttségétől, melly a RR-nek a fő RR-dek módosításában megnyugvásukat jelenté, szakítottatott félben.) — Utána még többen szólottak. — A kezdeményi jogot, egy gróf a főtábla jogai közé nem számítja. Az indítványban egyedül a dolog siettetését látja; azonban azt azon gyakorlatnál fogva, miszerint minden tárgy csak akkor jö a főtáblához, ha azt elébb a RR. tárgyalta, kivihetőnek nem tartja, 's nem tud példát, melly szerint a RR. a fő RR felszólítására küldtek volna ki választmányt. — A discussio a személyességek terén forgott, midőn az elnök ő fhsége csudálkozását jelenté ki, hogy midőn a mult két napon a legérdekesebb kérdéseknél a fő RR olly higgadt kedvellyel vitakoztak, most e kevésbé fontos tárgynál hevülnek fel az érzelmeik, 's az indítvány lényegének komoly megvitatása helyett tárgyhoz nem tartozó mellékes dolgokkal foglalkoznak, mit annak tulajdonít, hogy tán sokan tegnap magokat eléggé kinem beszélték; és felszólítá a fő RRket, hogy mint a mult két napon, ugy most is egész nyugodtsággal tanácskozzanak. Még többen szólottak, egyik a kivetel emberének ezen indítványát, mint fenetebb is mondaték, a két kamara systemájánál fogva kivihetetlennek, míg másik, ki mint a munkában ugy az érdemben is kívánt részesülni, nem tartá méltányosnak, hogy a RR. minden fontosabbat magoknak tartva, közvetlen befolyást az ügyekhez nem engednek, hanem a főtábla nézeteinek mellőzésevel, az elveiktől eltérő vélemény és munkálatokra nézve a főtáblát vétojára kényszerítik. — Mindegy mond egy harmadik szónok; nem aggódik, ha az indítvány elfogadjatik is, mert a RR-től függ a felszólítást el, vagy el nem fogadni; és

mely-hullám; ő volt gondolatom egész világa, reményem színe, és ohajtásom szelvénye.

Azonban intézetelvéim elteltek. Dícséretekkel halmozva léptem ki négy éves lakom sötét falai közül, 's még az nap kezembe adá atyám kinevezetésemet. Mint alhadnagy a Lithániában szállásoló czári ezredhez valék kinevezve. Nem mondhatom meg önnek, mit érezek atyám tudósításánál, — fejem szédült, lábaim inogtak, 's a világ keríngelt velem. Olinkát, szivem egyetlenét elhagyni lehellenek látszott, — ő e gondolat köszirt nehezevel eltompítá érzékemet. Lehető ovatossággal mindent felfedezék atyámanak, szeme elsötétült, 's pillanatig idegenséggel nyugovának rajtam.

Szerelmed gyermeki éretlenség, 's ifjúi szeszély. mit az idő orvosoland, — mondá — te katona vagy, előbb szolgálnod 's aztán érdemelned kell!

Hivalkozám szenvedélyemre, miszerint Olinkát nem nélkülözhetem, 's térdeimen kértem a szigoru embert, hogy tőle ne szakítson el. Fájdalomra megindult 's lehető közbenjárását megígéré.

Elutazásom előtt negyednappal atyámmal a Wolkovszky kastélyába léptem. Olinka szívesen sietett elfogadásunkra. 's kezét nyujtá nekem, míg Wolkovszky kitörő örömmel szorítá atyámat kebelére. Atyám rövid szóváltás után előadá jötte czélját — 's Olinkát megkéré számomra.

Hogyan? — kérdé Wolkovszky Olinkához fordulva — hát a testvéri viszonyból szerelem lett?

Olinka égő arczát atyja kebelébe rejté, míg én le-sütött szemmel állottam — és szenvedtem.

Isten áldjon meg benneteket, mondá Wolkovszky, régi lengyeles szíveséggel, 's Olinka kezét kezembe tevő — 's a két atya megelélt egymást.

Olinka az enyim volt örömlázzal szoritám őt dobogó szivemhez. — de nekem utáni kelle, mi miatt az egybekelés elhalasztatott. (folytatatik.)

Nemzeti színház.

Silvio.

Jul. 15. nemzeti színpadunkon először adatott a Laborfalvi Róza jutalomjáték: „Silvio” eredeti drama őt felvonásban: írta Ney Ferencz. A darab rövid vázlatja ez:

Első felvonás. Silvio (Lendvay) veneziai kereskedő szenvedélyvel viseltetik két hónap előtt elhunyt barátjának leánya Linda (Hubenayné) iránt, kit midőn vágyainak meg nem nyerhet. csellógáshoz nyúl, Hafiz (Fáncsy) smyrnai török kereskedő és ügyvivője, meglepi E vandro (Füredy) olaszgróf társaságában a lányt. ki magát Linda rokonának hazudta. 's kivél szinte elhitette, hogy Lindát kezére játssa. Evandro Hafiz elfogadja, de színe csak, 's a lányt szerelemmel ostromolva törrel fenyegeti. Ekkor berohan Silvio. Linda éltemetjének tartja kedvesét, de mégsem hajol kívánatára, 's csak ol-tár előtt adandja esküjét. Ez Silvót megzavarja. A közben jö E vandro azon reményben, hogy boldogulhat tervében. A két vágytárs egymásra ismer; de megtudván E vandro Hafiz erőszakoskodását elborzad 's fölébred keblében a nemesebb érzelmek. Silvio sértetegi őt, 's

víni kezdenek. A zajra Linda közbök lép; a felszólításnak engedve Silvio t választja férjéül, 's E vandro legyőzven szerelmét nemesen ajánkozik az árva lány védőjéül, míg Silvio visszatérnd Velenczéből, hova neki rossz hír vétele után távozni kell.

Második felvonás. Velenczében Bianca (Laborfalvi R.) megtudja az őt szerelemmel ostromló Ottavio tól, (Bartha) hogy férjét Silvót sziv-viszony tartóztatja olly soká Smyrnában. Megérkezik Silvio, 's kis fiát Gabrielle t 's Ottavio barátját nyájasan üdvözölve ezért nőjétől dorgáltatva gúnyolja őt. Ottavio biztatja őt, hogy feledje e bajt Smyrnában. La Gueva spanyol követ (Szigligeti) összeesküvésbe akarja húzni Silvót a köztársaság ellen, pénze miatt. Mitől ez irtóztván Ottavio őt egy szörnyű titoknál fogva, melly köztük van, akarja kényszeríteni a részvevésre. A közben La Gueva Bianca hoz fordul, 's ez férjét az által kényszeríti egyezésre, mert különben fia, kit Bianca elzárt, elvész. Sötét üregben fogva van Bianca, (Lendvayné) A szük falrészén átbuvó Gabrielleben, midőn az ezt kereső Silvio szava híjja, fára ismer. Silvio elrémül első hitvesét még életben találva, kit Ottavio ápol 's követeli gyermeke elbocsátását; ekkor lép be az ajtón Ottavio, 's elválasztja Sanctiát Gabrielle től.

Harmadik felvonás. Linda Hafiz nál fogva van, ki őt boszúból a szultán háremébe akarja eladni. A rejteket felfüdüzött E vandro segélyt igér a lánynak. Silvio Ottavioval Smyrnába érkezvén, 's nem találva Lindát lakában, érzi, hogy szenvedélye valódi sze-

ha elfogadnák is 's a nevezett tárgyak iránt vegyes választmány dolgoznék is; a deputatio munkálata a RRk elibe kerül, 's ok azt elvethetik, 's ha elveiktől eltérő leend, fel nem terjesztendik. — Végre egy főispán mint mult hó 26dikán tartott Xldik országos ülésükben, kijelenté, hogy ő az iniciatívát a nemzet palladiumának tartja, 's hogy azon alsó tábla szellemétül, mellynek tagja levén mindent tőle tanult, egészen át van hatva; de hiszi, hogy az iniciativa joga kizárólag egyik tábláé sem, hanem az összes orsz. RRké, 's hiszi, hogy ha elegendes ülésben tétetik indítvány, az ellen a RR. sem fognak szólani. — A fő RR. ellen, véleményük és elveik kifejezésére nem kívánja a veto szót használni, mert ez csak népszerűtlenné teszi a főtáblát. — Nem tartja a szónok loyalisnak, hogy a váltótörvény hiányait a rövid időre szorított tanácskozásnak tulajdonító szónok mint kir. hivatalos ellen fordítván a rúd, szavai úgy magyaráztatnak, mintha azok a két táblát és a sanctiót rámondó hatalmat vádolnák. És bár a szónok is kir. hivatalnok, mégis el nem hallgathatja azon meggyőződését, miszerint a kormány hibázott, midőn a váltótörvényre, annak mélyebb vizsgálata 's a következők szigorúbb kiszámítása nélkül, adta a sanctiót; midőn az urbéri törvényt szigorúbban meg nem vizsgálta; midőn a részek visszakapcsolását érdeklő törvényt megerősíté, mielőtt több előzményt, mint unitaria válás 'sat. életbe léptette volna, 's midőn a törvények effectuatióját, nem eszközölte, 's az urbéri telken lakó nemesek adóztatását, rendelő törvény teljesítését nem szorgalmazta. — Végre egy kis parabola után a RR. jelen nunciomok nyomán őket felszólítani kívánja, hogy miután több tárgy is van, mellyek a fő RRnek befolyását igénylik, üzenetök által a fő RRket közremunkálásra híjják fel. — Utána még ketten szóltak 's az indítványt nem pártolák. — A kérdés eldöntése előtt nádor ő főhge jelentvén, hogy a vallás ügyében felterjesztendő felirás-javaslat elkészülvén a t. RR. elegendes ülésre megérkezendek, az indítvány feletti tanácskozás folytatása holnapra halasztott. Melly után

Az országos RR. elegendes ülésében az adresse felírás és mellékletei és így a hozzákapcsolandó vallás tárgyabani felírás is felolvastatván, nádor ő főhgsége által aláírattak, bepecsételtettek, ő Felsőége magas színe elibe terjesztendők.

(Orsz. ülés a KK. és RRnél). Miután a főrendi táblánál a kir. leirat következtében válaszfelirati módosítás, és ezzel kapcsolatos felírás körüli tanácskozássok befejeztettek: mai napon a RR. ülésében a felső táblától küldöttség érkezett, a fenérintett tárgyak iránti válaszüzenetet általhozó. Az itélőmester felolvasa e válaszüzenetet, mellyből a RR. örömmel tapasztalák, mikép a főrendi tábla a neki előterjesztett felirási javaslatba tökéletesen beleegyezvén, csupán némi stylaris módosításokra szorítá viszonzkivánátát, mellyet is a RR. méltányosnak találván, a válaszüzenetet ellenvetés nélkül, közakarattal, elfogadák. — Egy megyei követ örömet fejező ki a felett, hogy e tárgy oly szerencsésen eldöntetett; azt mondá, hogy a két táblánál oly roppant erkölcsi erő fejlődött ki, mellyet a kormány tisztelni köteles: — egyébiránt, folytatá a szónok, e kérdés szerencsés megoldása főleg Nádor ő Felsőége bölcsesége által közvetített, ki a főrendi tábla tanácskozáseitől minden ingerültséget távol tartván, azokat az ohajtott cél felé bölcsen tudá vezetni; adjon a magyarok istene mind a fens. Ná-

dornak, mind a főrendi tábla azon tagjainak, kik a RR. üléséhez járultak, életet és erőt, hogy valamint ez alkalommal, úgy jövőre is, hozzájárulásuk által a RRnek. a haza javára üdvös czélzatait elősegíthessék. — Egy másik követ nem akará ezuttal sértetve látni azon elvet, melly szerint a főrendi válaszüzenet kerületi ülésben tárgyalandó, és jelen tárgyat, ámbár a többség már kijelenté beleegyezését, a kerületi tanácskozásra utasítani kienté, azonban, mint mondók, a tábla egyértelmű felkivánta; azonban, a válaszüzenethez járulván, Elnök ő excellja azonnal küldöttséget nevezett, melly a RRk. örömrzeteit a tárgy szerencsés bevégezte, 's ő cs. k. Főhgségének bölcs vezetése felett, a felső táblánál tolmácsolandó, azonnal átment. — A Deputatio visszaérkezte Elnök ő exja jelenté, hogy addig mig, az elrendelt karzat építetése végbemenend, ülések nem tartathatnak; jelesül pedig augustus 1ső napjáig az ülések felfüggesztetvén, egyedül a választmányok fognak munkálkodni.

Pozsony július 13án.

XXII. Országos ülés. (a fő RRnél.)

A tegnap megszakadt vitakozások az érintett indítvány felett a mai ülésben tovább füződtek. — Számos ellenvetés hozott fel az indítvány ellen, mellynek sikerítését a szónokok nagy része egy igen bizonytalan hypothésistól, t. i. az alsótábla beleegyezésétől feltételezték talá. — Egy szónok gondolá, hogy ha a RR. az indítványban kitűzetett ösvényt jó szántukból követni akarják, úgy ezen mód igen czélszerű volna a fontosabb ügyek elintézésére; mert valamint alkotmányunk, minden jó oldalával, 's anomaliáival idő folytában a nép életéből fejlődött, úgy a törvénynek is, mellynek tiszteletben tartását biztosítottunk akarjuk, a népeletben gyökeretnek kell lenni; azonban mi magyarok még hiányval vagyunk a conciliatio szellemének, melly nélkül a törvényhozás bajosan fázadozik; ezen egyeztetési szellem az, folytatá a szónok, mellynek számára valami menedékhelyet kívánna, 's azt a tett indítvány tárgyában feltalálni gondolná; — törvényeket lelkesedéssel rögtönözhetni ugyan, de ezek a nemzet életében gyökeret verni nem fognak, mert azon szellem, az egyeztetési szelleme, nem folyt be azok hozatalába. A szóló az indítványt nem ellenzené, de nem hiszi, hogy jó sikere lenne, mert a mostani stadiumban, nem fognak a RR. ráállani; ennél fogva, 's mert tapasztalá, hogy a leghosszabb vitákban, azok kik a discussio előtt magokhoz közelebb állottak, a discussio után egymástól eltávoloztak; — más czélravezető módot javasol, melly abban áll; hogy várók meg a RR. előterjesztményét, 's azután mondjuk ki rá szabadon, mint lélekismeretünk sugalja, véleményünket. A szónok ugyan nem kíváná, hogy a felső tábla a RR. javaslatainak pusztá regestrálója 's revidelője legyen, de az eddigi szokás által a főrendi tábla méltóságát inkább véle fentartatónak, mint az indítványozott ösvényen. — Egy báró hasonló szellemben nyilatkozván, az indítványt, mint mondá, nem ellenzette volna, mert abban nem nagy hasznót ugyan, de kárt sem talált, azonban a kérdés mostani stadiumában kénytelen nézeteit bővebben kifejteni. A szónok megjegyzé, hogy az indítványt azért nem tarthatá károsnak, mert azt hívé, hogy az az iniciativa eszméjével összekötésben nincs; — a mi az idő veszteségét, vagy nyereségét illeti, melly az indítvány tárgyalása alkalmával sokszor említettet, azt sokkal bizonytalanabb thesisnek tartá, sem hogy az elég okul szolgálhatna az in-

dítvány pártolására, vagy nem pártolására. — Azonban, folytatá, a dolog már most oly mezőre hozott, oly elvezelőztatik kivivatni, mellyet én magamévá teljességgel nem tehetek. Ezen elv nem más, mint az, hogy a kezdeményi jog a két táblánál közös legyen; ez szerencsétlen elv. A két tábla egészen külön jellemű, a Főrendek számadással senkinek sem tartoznak, ellenben az alsótábla egyénei kövte vannak instructio, és pedig oly instructio által, mellybe a Főrendeknek részint állásuknál, részint kötelességöknél fogva befolyásuk van; innen kitetszik, hogy a két törvényhozó tábla jogainak köre egymástól igen különböző, és ha a két tábla jogainak súlya mérlegbe tétetnek, úgy a felső tábla mérserpenyűje mindig alább fogna szállni, míg a RR-é a levegőben nyomatek nélkül leng. Országgyűlésünk mostani rendszere mellett, a tanácskozások jó eredményre nem vezethetnének, ha az iniciativa joga mindkét tábla által gyakoroltatik. A mi pedig a felsőtábla méltósága fenntartása feletti aggodalmat illeti: elég idő lesz akkor fenntartani a f. tábla méltóságát, ha az illető tárgyak a RR. izenete mellett elénkbe kerülendek, a haza pedig épen nem fog gáncoskodni a felett, hogy mi csak a készen álló munkák iránt mondjuk ki helybenhagyólag v. tagadólag véleményünket, mert az értelmes honfiak meg fogják bíráltni tudni helyzetünket. Egyébiránt ő sem reméli nagy sikert ez indítványtól, mert fel kell tenni a KK. és RR-ről, hogy ok az iniciativa jogát átengedni nem akarhatják, azért ne tegyünk oly lépést, mellynek sikeretlenségét előre láthatjuk. Van é hatalmunkban a RRet kényszeríteni? nincs; — mind ezeknél fogva kövessük az elébb szólottak tanácsát, 's várakozunk, míg elénkbe kerülendek a tárgyak; azok felett annak idejében lélekismeretünk szerint, 's teljes komolysággal higgadsággal tanácskozzunk. — Egy gróf szót emelvén nyilatkozatá, miként tiszteli a törvényhatóságokat, mint a mellyeknek leginkább köszönheti polit. kiképezetést, tiszteli szinte a képviselői testületet, 's azért az indítványt annál kevésbé pártolhatja, minthogy a kerületi választmányok már annyira haladtak munkálataikban, hogy nem látja módját, mikép folytathatnák be már most a főrendek. — Az indítvány ellen még többen emeltek szót; mondatott többek közt, hogy a bizodalommal parancsolni, valakinek tanácsot feltolni nem lehet, az iniciativa jogának megvan maga helye, egyébiránt semmi sem gátolja a felsőtáblát, ha szükségesnek találá, annak idejében szinte küldöttséget nevezni ki. — Egy másik szónok hajlandó volt volna az indítványhoz járulni, ha úgy tétetik vala, hogy a fő RRek is keblökből a fontosabb tárgyakra nézve választmányt nevezzenek, mellynek elnökségét igen szeretné az indítványozó gróf személyében látni, azonban illy állásban a dolognak az indítványt nem pártolhatja, 's reményli, hogy az az „Üdvleldében“ találádjá nyugalmát. — Egy érdemes báró sokkal fontosabbnak tartá e tárgyat, mint az előtesszóltak nagyobb része; a czélzatról, mellyel az indítvány tétetett, szólni felesleges. 's azért a felett véleményét nem is akarja kimondani, hanem csak kérdi a fő RRet: mi következménye lesz annak, ha mi most a RRet felszólítjuk, hogy választmányaikhoz a főrendi táblától is tagokat nevezzenek? — practice hogy áll a dolog? Az alsó tábla előtt forog valamely tárgy, de ez sokkal fontosabb, sokkal szövevényesebb, sem hogy felette egy nagyobb testület jó sikerrel, 's kevés idővesztéssel tanácskozhatték; azért a tábla azt hívé, hogy a tárgy jobban ki fog fejtetni, ha azt egy kisebb testü-

relemmé fejlődött; kisülvén, hogy Hafiz tartja fogva a lányt, Evandro megvív érte, 's Silvionak átadja. E közben Evandro Ottavioiban elveszett bátyjára vél ismerni, mit ez tagad.

Negyedik felvonás. Ottavio 's Hafiz Evandro testvérei, kik is most már segélyt ígérnek, hogy Lindát magyerhesse, mit ő ellenez, Linda Silvionat választván férjéül. Silvio szerelme ünneplőre készülvén Ottavio től pénz dolgában sanyargattatik; kijelenti hogy Velenczébe többé vissza nem tér. A merengő Silvionat az Ottavio től felizgatott kormányos a hajónép lázadásával ijeszti, ha Velenczébe nem tér. De ez nem fog rajta, 's így Hafiz és Ottavio el nem érhetik ez uton, hogy távozzván Lindát Evandro nak hagyja. Kivilágított kertben nászvendégséget ülnek, hol a gyanujától sarkalt Bianca Velenczéből megérkezvén meglepi őket.

Ötödik felvonás. Silvio számára minden elveszett. Felfüdüzi, hogy Lindát vele csak álesketés, hol Ottavio játszá a papot, köté össze, 's hogy Linda tulajdonképp egy töröknek leánya, ki anyját ellopá, a vélt atyjávali nász előtt. Hafiz Lindában leányára ismer, 's e körülmény ez ember szívét, végkép megjavítja. Megérkezik Sancia Gabriellel Sandrotul vezetettve, ki egyszersmind tudatja, hogy az összeesküvés felfüdüztetett. Bianca kit szinte csak álesketés köztött össze férjével a esaló 's most őt gyűlölő Silvio mellébe tört út. Sanciát megöli az iszony, megtudván, hogy Gabri-

elle tulajdonképp Ottavio fia, kit Silvio meghalt gyermeke helyébe csúsztatott, nehogy elvegye tőle a holt-nak vélt Sancia családjá a kincseket. Bianca 's Ottavio Sbirroktól elfogvatván, Bianca, hogy kikerülje a gyalázatos halált, a hajót löporral légbe repíti. Linda, mint a bün engesztelő szelleme az árva Gabriellel fi-ául fogadja. Ez rövid vázlat a darab fő tartalmának. Az egészen a szenvedély átká szövődik át, 's annak mutatja borzasztó példáját, mint von egy bün számosat magaután, milly lelki nyomorba süllyeszt a féktelen szerelem, 's pénzvágy.

A darabot mellyen a francia iskola studiumának kétségtelen nyomai tünedeznek fel, újabb dramáink sikerültebbjei közé sorozhatjuk, 's örömmel ismerjük el derék szerzőjében a hivatást az e mezőn működésre. A darabnak szini hatása, kivált a harmadik felvonásig bezárólag kétségtelen; de hanyatlík, kivált az ötödikben. 'S ez nagy baja a darabnak! Azonban nem akarunk az első adatás után végítéletet mondani felőle. Egylőre csak a következőkre figyelmeztetjük a munkás szerzőt: Hafiz atyának esdeklése leánya előtt — tulságig van emelve; Linda és Evandro monologjai kissé hosszsan tartók Sancia és Silvio holt tetemei felett, 's kihagyásuk csak emelhetendi a kifejlési jelenetet; a hajó légberepítéséről a hallgatóság legfőlebb is csak gyaníthatja, hogy Bianca műve, mert arról mit sem hallottunk — legalább ref. nem — hogy az Bianca terve, műve volna; 's mert az természeti szerencsétlenség által is épen úgy megtörténhetett. Általában a kifejlési jelenetek nem elég sebesek, 's in-

kább beszéd, mint actio által történnek. Ez azonban annak istulajdonitandó, hogy a mese fölőtte bonyolítva van. — A színház ismét üres!! A Lendvay-pár, Laborfalvi Róza, Fancsy, Hubenayné jelesen viselték magokat 's általában az egész jól összevágólag adatott. Birálólóg bővebben a második előadás után.

Statistikai adatok Erdélyről.

Erdélyben 's a hozzá kapcsolt részekben 1838d. évben volt: I. a) Vármegyék- és magyar vidékekben 4 kir. város. 35 m. város. 10 municip. kiváltságolt helység. 1904 falu 1,168,500 lélek (a katonaságon kívül.) b) Székelységekben 1 kir. város, 13 m. v.; 7 m. k. hely.; 437 falu; 353,233 lélek. c) Szászok és vidékekben 6 k. v. 17 m. v. — 248 falu, 381,220 lélek. — Összesen: 11 kir. város; 65 m. v. 17 m. k. h.; 2589 falu; 1,902,953 lélek. — II. a) Vármegyék és magyar vidékekben: 56261 r. cath.; 514280 egy. gör.; 379419 n. e. gör.; 160524 ref.; 43099 luth.; 11794 unit. 3123 zsidó. b) Székelységekben 145670 r. cath. 30669 e. g.; 27861 n. e. g.; 113318 reform.; 88 luth.; 35186 un.; 141 zs. Szászok, és vidékekben: 15290 r. cath. 31543 e. g.; 166505 n. e. g.; 1686 ref.; 167147 luth. — 43 zs. — Összesen: 217227 r. cath.; 576492 egy. gör.; 573785 n. e. g.; 275528 reform.; 210334 luth.; 47280 unit.; 3307 zsidó. Összesen 1,952,973 lélek. — III. Pap és szerzetes 523 r. catholicus, 1485 egy. gör. hitű; 976 n. e. g.; 1614 prot. Összesen 4598.

letre bizza, kerületi választmányt nevez ki; ez beadja javaslatát és a tábla felette nyilatkozik. És illy ösvényt követhetne a felső tábla is tanácskozásai könnyítésére; de valamint a felső tábla egyénei nem igényelhetnek befolyást a kerületi választmányokba, úgy a RR. sem kívánhatná, hogy mi hijunk tőlök tagokat valamely, körünkől kinevezendő választmányhoz. — Még egy báró szólván fel az indítvány ellen, azt hívé, hogy azon bizonyos parlamentarizmus érzés jó gyümölcsöket fog hozni; de, mint mondá, a RR. ellenében demonstrációkkal élni nem lehet, mert a mire törvény és szokás jogosít, azt nem kérjük, de követeljük; egyébiránt ámbár ez indítvány első pillanatra igen ártatlannak látszik, a következmények még sem képesek megnyugtanni. — Ezek a fő argumentumok, melyek az indítvány ellen felhozottak. — Az indítványozó gróf közbeszólván nagyon sajnálá, hogy két napi discussióra adott alkalmat; és, mint mondá, indítványát egészen ártatlannak gondolva, az initiativa elvét előhozni nem akarta; ő haladásnak embere, de nem olly haladásnak, melly mindent össze-vissza-forgat, ő a középutat szereti. Jól tudja, hogy lesznek olly munkálatok, melyek a főrendi táblánál tetőtől talpig félre fognak vettetni; és előrelátja, hogy a RR. az indítványhoz nem állanak, azonban a mit akarunk, lesz annak nyoma. A szónok, hogy a dolognak nagyobb nyomatléka legyen, egy igen egyszerű izenetet javasolt; nem tudom, mondá, mit felelnek a Rendek, egyébiránt akár így, akár amugy döntetik el az indítvány, a tárgynak egyáltalában nagy fontossága nincs. — Azok, kik az indítvány pártolására emeltek szót, többnyire synonim argumentumokkal álltak elő. — Egy báró elfogadá a mótiót, ugy mindazonáltal, hogy az üzenetben csak a gyakorlat, nem pedig a teoria hozassék fel. — Egy másik szónok kérdé: „miért fojtánók — el azon érzelmet, melly a RRket is lelkesíti? nem fogja-e rosszallani a haza, hogy míg a RR. fáradoztak, addig a felső-tábla kész munkálataikat várta? Az indítvány, mondá, mindig ártatlan marad, azért szólíttassanak fel a RR. egy választmányban, az indítvány elfogadására; — mi ez által nem fogjuk, 's nem akarjuk az initiativa-jogot sérteni, hanem csak azt akarjuk, hogy mi is munkás segédkezeket nyújthatván a RRnek, ők magok ne fáradjanak. — Egy gróf álláta ugyan a kivétel nehézségeit, de mivel az indítvány tárgya, mint gondolá, sem törvénnyel, sem szokással nem ellenkezik, 's mivel az eszmesurlódás mindenre kívánatos, az indítványt pártolandónak vélte. — Még számos szöveg emelkedvén az indítvány pártolására, az szótöbbséggel elfogadtatott. — Nádor ő fensége e szerint kimondván a végzést, az e tárgyban az ülés folyama alatt készült izenet felolvastatott, és csekély módosítás után hitelesített.

Ezek így elvégezvén egy báró a RRnek, országgyűlési szálások iránti izenetükben kifejtett két elvét: t. i. 1) hogy a szálásokat fizetni; 2) hogy azok takarékosan országgyűlésileg elhatározatni akarják, — ez alkalommal tárgyalás alá venni kívánta; mire egy gróf, ugyanaz, kinek indítványa tegnapi és mai közlésünk fő tárgya, szót emelvén azt mondá, hogy ő ezen kérdést más szempontból tekintve, semmikép sem tarthatja helyesnek, hogy az országos Rendek lakásait Pozsonyban fizessék; nem akarhatjuk ugyan, mondá, ő Felsőháznak azon jogát, miszerint országgyűlést akárhol tarthat, kétségbe vonni, de a mennyiben a kormány és a hazának egyiránt üdvös conciliatiói szellem csak úgy terjedhet leginkább, ha az eszmesurlódásoknak lehetőleg tág tér engedtetik, hozzájárulva a nemzet folytonos kívánsága, hazánk felvirágzása csak az országgyűlések Buda-Pesten leendő tartása által fog előmozdítani; ezeknél fogva, úgy gondolá a szónok, hogy a pozsonyi szálások a kormány által volna fizetendők. Ezen előterjesztést pártolá egy másik gróf, mellynek ellenében egy mágnás azt mondá, hogy ámbár kívánatos volna az országgyűlésnek a haza szívében leendő tartása, ő mégis a szálásokat nemcsak Budapesten, de akárhol fizetni kívánja. Egy másik úgy vélekedett, hogy mivel már egyszer Pozsonyban vagyunk, a méltányosság hozza magával, hogy szálásainkat is fizessük. — Miután Nádor ő fensége arra figyelmeztette a m. FÖRRe, hogy ezen tárgy akkor, midőn az országgyűlésnek Pestre leendő áttétele iránti izenet előkerül, amugy is ismét előkerülvén, a terjedelmes tanácskozások akkor folytathatnának; az országgyűlési szálások iránti viták azonnal megszüntek, és az ítélőmester a sérelmek öszveszedése 's országgyűlési szálások tárgyabani deputatiók iránti választmányt elváltatva, mire Nádor ő fensége mindkét tárgyra nézve a választmányi tagokat azonnal kinevezé. Ezután olvastattak a RR többi izenetei, mellyek folyában Nádor ő fensége tudtul adá a FÖRRe, hogy addig, míg a RR tereme elrendezve leendő, a felső táblánál sem fognak ülések tartatni. — Ez alkalommal a fens

őherczeg arra kérétt, hogy szünnapok alatt a főrendi terem is, minthogy abban a gyengébb szó többnyire érthetetlenül elhangzik, az asztaloknak lépcsőnkinti emeltetése által czélszerűleg elrendeztetni méltóztatnék; mit ő fensége azonnal kegyesen megígérvén, és a legközelebbi országos ülést a felső táblánál folyó hó 31ére tűzvén ki, az ülés hangos éljenek közt szétoszlott.

* Pozsony sz. k. város országgyűlési követi hivatalaikról leköszönvén, ma jul. 16án a város tanácsházánál követválasztás tartatott, melly alkalommal Bednaries Endre főjegyző, és Hauszser Ernő ügyvéd választottak országgyűlési követekül.

Vidéki vegyes közlések.

5 Túróczbul, jul. 1sőjén. Stubnyai fürdőben, mint mult alkalommal, ugy most is jun. 19től kezdve junius 28kaig bezárólag törvényszékek felváltva gyűléseink nevezeteseb eredményei következők: 1) A katonai élelmezést tárgyaló országos választmány munkálata megyei küldöttségünk által megvizsgáltván, — kivevén némely csekélyebb érdekű módosításokat, mind jóváhagyott 's ez a gyűlés által is helyben hagyott. 2) A büntető-rendszerre nézve a választmány véleménye hasonlóan bemutatott, de ennek átnézésére e gyűlés alatt elég idő nem lévén máskorra halasztatott. 3) Követek két rendbeli tudósítása felolvastatott, mire nézve két észrevétel történt. A követek jelentvén t. i. hogy bizonyos tárgyban a megye utasítása szerint szavaztak, ez nem elégségesnek mondatott, köveiteinktől megkérdeztvén, a kitűzött kérdésre nézve, mikép, 's melly indítékokkal támogatva nyilatkoztak legyen. Ez azonban csak ollyakra értetik, mik kerületi üléseken tárgyaltanak, 's ott minoritásban maradnak. A vallási kérdésben, jelszen az átmenetel érdemében e megye előbbi utasítása ellenére nyilatkozván köveiteink, azoknak nemcsak megtagadtatott, hogy azt módosítsák, de egyszersmind az 1839ki vallásutastás, jövőre sinormértékül szolgáló, nekik megküldetni rendeltetett. 3) Azon gyermekek, melyek az 1790: 26. t. cz. ellenére bár mikép 's mi módon kötött házasságokból származnak, mind törvényesen ismertetnek, 's ez szinte pótlóutasítással adatott. 4) Hontnak a főispáni eskü, és Győrnek a honosítás érdemében hozzánk intézett felszólításai pártoltnak; de a Tolna által honfúsításra ajánlott egyéneket, csak akkép pártoljuk, ha arra érdemeseknek találván mindenestre a taksákat lefizetik. 5) Pest megyének velünk közölt törvényszék érdemében sérelme, csak tudomásul vétetett. 6) A hányamüvelési ügyben pedig akkor majd bővebb utastást adandunk, midőn az tárgyalás alá kerülend, mi által Szepes felszólítása marad in statu quo. 7) Törvényszékünkre átruházott bíráskodás, miszerint egy hamis ezüst huszasokat-csináló ez által elítélendő volna, el nem fogadtatott, 's a Helyt.tanácsnak megírati határozatott, hogy ezen átruházás a törvények világos rendelkezéssel semmikép össze nem egyeztethető.

-x- Árvából. Megyénk, országgyűl. választott köveit következő utastásokkal látta el: 1) Általánvén az ország sarkitörvényei túlságos reszelés alá ne vétessenek, mindazáltal az átalakulási korszak intései után haladva józan javításoknak legyen helyök. 2) 1829/4ben egyeszedett 's azóta megszaporodott országos sérelmek orvosoltassanak. 3) Az árvai uradalom felosztassék; a fiscus része kihasítván érdemes honfaknak ajánlássék. 4) Árva megye kebelében posta hozassék be; Pest Szilezia, és Galiciával árvmegyeyi legróvidebb útvonalon egybekötessék. 5) A magyarnyelv virágzása minden lehető módon előmozdítassék, e nemzeti nyelven a főbiskolákban a tudományok tanítatván, a kisebbekbe mindenütt mint rendes Studium hozassék be; — a közkormányzat minden ágaiban szentesítés mellett ez kirekesztőleg divatozzék. — A panslavismuskon azon túlzó papjai ellen, kik a nemzeti nyelv gunyolása és gátlása vétkébe merülteknek találtnak, czélszerű országos intézkedés tétessék, — a magyar őrseregnek magyar parancsszó legyen. 6) A nmgu Helyt.tanács számoló tagjai megszaporíttassanak, mikép a számadások megvizsgálása idején visszatérjen, nem mint most a számolók holta után. 7) A vegyes házasságból származott sérelem az által orvosoltatni szorgalmaztassék, mikép a már készen álló 's előbbeni országgyűlésen ő Felsőháznak is előterjesztett törvényjavaslat törvénnyé szentesítessék. Többiben a vegyes házasságból gyermekek a törvény szerint nekik engedett válásban, ha máskép nem, tehát az illető törvényhatóság által is neveltessenek; a törvény által befogadott válások mind szabad gyakorolhatók, mind viszonyosság tekintetéből teljesen egyenlők legyenek; Horvát és Tótországba a lutheranosok behozassanak, semmiféle evang. Consistorium létre ne hozassék. 9) A catholicusoknak — a görög és protestans iskolákban leendő fölneveltetésük

eszközöltessék. 9) Beregmegyei — a pápai hatalomtól független magyar egyház alakítása; borsodmegyei — egyházi jószágok népnevelésre fordítása; Csanádnak a primás itélőbiráinak megszüntetése; Turócznak a főispáni végrehajtó körnek a püspökökre nézve eltörlése, és a tizednek megtagadása — ne pártolassék. — Ellenben az egyházi hatóságok minden hivatalos tiszt foglalatosságait, mellyek az egyházi szertartásokkal össze nem ütköznek, magyarul vigyék. 10) Hrabovszky Péternek bártai evangélikusok részére tett alapítványbeli pörnek kizikkelyeztetése eszközöltessék. 11) A tisztújtások, és követválasztások eddigi botrányos módja a nemzethez illőbbre országos választmány által javulva változtassék. 12) A türelmi adó szüdjék meg, többiben a zsidók polgárosítása addig függőben maradjon, míg csak magok vallásaikat, és különös törvényeiket az országgal hitelesen meg nem ismertetik. 13) Az adózók által ingyen kiszolgált munkák mind czélra mind számra nézve meghatározottassanak. 14) A czéhek eltörléssének. 15) Az eddigi pálinkafőzés helyett a jobbágnak szabad pálinka-behozás engedessék. 16) A museum, és a magy. tud. társaság törvény által egybekapcsoltassék. 17) A kir. tábla első bírósága (kivevén a notát) a kerületi tábláké, alispán 's szolgabíráké és az úrbéri székek bíróságai megszüntetvén, helyökbe a szokott pörököt jövőre nézve egy állandó törvényszék bírálja. 18) A szab. kir. városok országgyűlési voksaik számítása iránt kívántatik: hogy a szabad és egyetemes polgárság által választott 's utastított követek kiküldetési módja mellett, még a hátra lévő teljes függetlenségnek kivívása is szükség, mihez mégis a megye lehető segédkezést nyújtanon kész.

4 Szabolcsbul. (Utastás-készítő küldöttség jegyzőkönyve; folyt.) Mi a 3ik pontot illeti: — Mivel a kicsapongások megfenyítése, 's ha szükséges a rendbontók elfogatása, szükségképp olly felsőbbeséget és tisztviselőséget feltételez, melly képes legyen a zavar közt is tekintettel, és hatással föllépni, — a megyei tisztviselőség azonban a választásoknál nagyobb részben maga érdekelve van, úgy, hogy attól akar részrehajlatlan hatós fellépést várni, akár irántuk kellő engedelmisséget mindig remélni nem lehetne; — szükséges volna, hogy a megye elnöke minden választás előtt a megye előkelőivel tanácskozást tartana, 's azon tanácskozási testület befolyásával, a legközelebbi választásra, részrehajlatlan férfiakból elég számmal rendtartókat nevezne, kik bizonyos küljellel ellátva, a nép közt megjelenhetnének. 's a tudomásukra jött kihágások iránt, a törvényes vizsgálatot magután következő hiteles jelentést tennének, a rendezárokat a törvények nevében rendre szólíttatják, sőt szükség esetén elis fogatnák; — melly végre nekik a megye ereje szükségül szolgálja; — azok pedig, kik olly férfiaknak az engedelmisséget megtagdnák, vagy azokat épen erőszakkal illetnék, terhes és 5 évig terjedhető rabsággal büntetnének — az olly köteleltséget mindenki 500 ft bírság alatt fölvállalni köteles, megszüvén a választás után minden köteleltségük; ha pedig kötelel eljárásokban hűségtelenséget tanúsítanak, a hivatalal-visszaélésre szabott büntetéssel illetethetnek. — b). Ha kihágóval, hogy valaki a szavazatszedő küldöttség tagjai közül csalással kívánja valamely részt segíteni, hat hónapi terjedő fogsággal, és 1000 ftig terjedhető bírsággal lakoljon; ha pedig azt más tenné, szavazatát akkor elvesztvén, 500 ft. bírsággal büntetendő. c). Minden választás előtt hitelesen készíttessék a választók öszveírása, (választó 18 éven alól nem lehet, 's választás csak személyesen történhetik, mire lehet a biztosí vallások melletti szavazatok el nem fogadtatnak) — mellyben csak azok foglalhatnak helyt, kiknek a törvény szavazatot ad; ki ezen öszveírásból történetesen kimarad, ha a szavazatszedő küldöttség előtt odatartozását hitelesen bebizonyítja, szavazatra bocsáttassák; a ki pedig az öszveírásban nem foglaltatik, 's jogát igazolni nem képes, egy hónapi, 100 ftal felválható fogsággal büntetetik. — Ezen általános rendelkezések kivül a követválasztó gyűlésekre nézve, minthogy ott a választás kijelölés nélkül történik, az elnökek, tisztügyesnek, 's a IIIik rész a) pontja szerint kinevezett rendreügyelőknek köteleltségből folyó hivatalos jelentésökre, a választás érvénytelenségét tárgyazó vizsgálatok elrendeltetnek, 's a választás érvénytelensége kimondásával hivatalától a választott felfüggesztetik. — A közgyűlési tanácskozásokra szinte kiterjeszkedő fentebbi rendelkezések kivül az elnök, ha ismételt felszólalásai által is a köztanácskozásokhoz megkívántató komolytságot, és rendet helyre nem állíthatja, köteles a gyűlést eloszlottatni nyilatkoztatni; — helyreállván pedig a rend, azt folytatni köteles. Továbbá a). A ki fegyveres erővel a megye tanácskozási teremét megrohanni, 's ott a tanácskozásokat megzavarni merészkedik, a lázadókra szabott büntetéseknek legnagyobb súlyával ter-

heltethetik; a ki pedig a köztanácskozási terembe bármi czéltől fegyverrel, vagy bármi sértő eszközzel lép, 500 ftal büntetetik. b). A ki csoportokkal azért lepi meg a gyűlést, hogy ott lármával, vagy egyéb rendtelenségekkel a tanácskozásiakat gátolja; a főnök egyesztendei rabság, 's 1000 ftal, 's minden rendetlenkedő, fél-évi rabsággal, és 500 ftal büntetessék. — c). A kia tanácskozási terembe ittason jelenik meg, a tanácskozásiakból kirekesztendő, 's kijózanulásaig 24 órára elzárható, — 's ha semmi újabb rendtelenséget elnem követett, 100 ft. bírsággal büntetessék. d). Ha az elnök követne el hasonló kihágásokat, vagy részrehajlása, vagy pártoskodása által adna okot a rendezésre, büntetése kétszeres leend. — e). Az elnök a fenirt rendeletek megtartására és megtartására felelet terhe alatt köteles felügyelni, 's ha a tisztí fő-ügyész a kihágások ellen elnöki felszólításra is panaszt nem tesz, hivatalától is meg fosztathassék. — A k. kir. előadások 4ik pontjára nézve: — minthogy a küldöttség a kereskedés felvirulása egyedüli emeltyűjének, a közlekedési eszközök, utak, csatornák jó karban tartását, 's ujaknak, ott hol kívánatik, alakítását tartja mellőzhetlennel; de miután a hon alig fedezhető tömördek szükségéi igényleni nem engedik a több vonalon alakítandó vaspályák létrehozatalát, elégnék véli utasításul adni, hogy az annyi termékekkel dúsz alföldre, a Debreczentől Pestig, 's onnan Fiumeig vezető vonalon nem vas ugyan, de minden esetre kemény anyagból készítenő ut létesítését szorgalmazzák, az ehhez szükséges költség honnani fedezése iránt utasítás, az alábbiak szerint, csak később adathatván. (Vége köv.)

Baranya b. u. l. (köv. utas. vége) 67) Szébb jövő reményével párosult hálás érzéssel fogadta a nemzet 1840. 6. t. cikkét a hazai nyelvre nézve; miért is 3 év leforgása alatt mindinkább erősült meggyőződésnél fogva anyai nyelvünk érdekében valamint minden, mi a honi nyelv terjesztését 's fő-polczra jutását csak előmozdítandja, követ urak ez alkalommal is pártolják, különösen az 1840. 6. t. cz. 3dik sába foglalt szabályt, mellyel fogva a Helyt. tanácsnak minden rendelményei a törvényhatóságokhoz egyedül magyar nyelven bocsátatnak, a kir. udv. kancellariára is kiterjesztessék, törvényt szorgalmazzanak. — 68) Elkerülésére minden félreértésnek, kedvelenségeknek sőt zavaroknak, mellyek a magyar nyelvre nézve 1840. 6. t. cz. fenálló fejtegetésével, hol a törvény Magyarország 's a hozzá tartozó részekről szól, Horvátország részéről keletkeztek, mintha a törvénynek ime szavai „a törvényhatóságok egymással az ország határain belüli levelezést egyedül magyar nyelven folytatni tartoznak“ — szoros értelemben csupán a magyarországi törvényhatóságokat érdekelnék 's köteleznék, követeink törvényt szorgalmazzanak, mellyben határozottan 's világosan kimondassék, hogy mivel Horvátország is a magyar korona alá tartozik, hol csak a törvények Magyarország 's a hozzá tartozó részekről általában szólnak, ott Horvátország is értetik; míg azonban ez új törvény által határozottan kimondva lesz, a hivatalos levelezésekben használandó nyelv iránt ezen 's több törvényhatóság felírására keletkezett, és f. e. 3409. sz. alatt környékeltetni rendelt legfelsőbb parancs megtartandó lenne. — 69) A pest-fiumei vasutnak Pécsen keresztül vitele szorgalmaztassék, egyszersmind ennek pártolására minden törvényhatóság megkeresetteti rendeltetett. 70) A fiumei kapitányság levelel foglaltaknak két elsője, vagy is a kikötő készítése és a Luiza-ut megváltása pártolassék, a sziciliái só behozatala azonban pártolást nem nyert. *) — 71) Bányavárosok levele folytában, azon indítványt, hogy a bányai ügyekre nézve időközre fogadtatnék el az országos választmánynak ez érdemébem munkálata, midőn az országgyűlésen előforduland, szinte pártoltni fog. Végre a kir. előadásokat követ urak tüstint megküldjék, hogy junius 6ra kitűzött közgyűlésben adandható utasítás véggett fölvetethessenek.

Czáfolat.

Hontbul, jun. 25. 1843. „Több szem többet lát, és a több oldalról látott 's hallott dolgok színezete, egyes látása 's hallásánál hűbb, épebb és így valóbb lehet.“ Ezeket sejtítém meg a P. H. 248dik számában Hontbul május 31kelt. többek' által írott cikkben — az ezen exordiumbani szent igazságu bölcselekedés után valahára már egyoldalú cikket olvashatni reméltem; de biz az csak a régi kifordító kaptára lévén ütve, hiedelem rítul megcsalt, — vagy is inkább, többen' uraimék velem együtt akarék megcsalni szép színekbe burkolt iratkájokkal az olvasó közönséget; mert ki a megyénk-

*) Ezt ugyan meg nem foghatjuk; ha ns Baranya megye lelkes RR. ez ügy fontosságáról felvilágosítottának, megvagyunk győződve, hogy pártoláskat attól sem vonnák meg. Szerk.

ben történt események szemes tanuja, olvasván azt, az abban óriáskint feltűnő pártreszhajlást, az ellenzék saját tetteinek elpalástolását, 's ez által egy józanabb-élvű meggyőzetelt (szégyenlem megmondani mikint) de le nem tipratott pártfél országszereti megrovását nyiltan észrevéve, velem együtt elmondhatja: ezen 'többek' közt ha siket nem, de legalább egy vak, 's általában Pharao kurúszoló utódai műhelyében a vasat hidegen verő, az igaz eseteket is, bár ferdén elkanyarító — hü, ép, és való — megyeeseményi rajzolónak kellett lenni; !!! — illy társulatból állván azon érintetem cikk írói, csoda-é. ha valódiságokkal kérdések mellett, a tiszta lelkiüetű, a haza javát előmozdítani törekvő, 's a megye díszét 's becsét fentartó, 's meggyőződésüket saját érdekük elibe helyező,*) a kor kívánathoz mérséklettel de haladni ohajtó pártra, már párévek óta bünperselyeikben kigyóként összefuvt bosszujok mérget, sajátmagok beszenyvezésével, lihegni törekedvén, jelenleg is azt vandali crudelitással, a civilizált század közepett bősüült vad tényekről vádolják; 's ennél-fogva Hontnak morális becsületét is az egész korszakra, megfertőztetettnek állítják. Hogy morális becsülete Hontnak némileg megfertőztetett, magam is kész vagyok hinni; de mellyik párt volt a fertőztető? úgy-é az, ki irigylvén ő nagyságának főispáni helyettesünknek dus pompával párosított ebédjénél a békét **) alattomosan, mint a rózsák bokrai közül kisziszegő kigyó; bakonyi rengetegek üregeibe vonult hősökint — inundenkit, ki inyök szerint nem szólt, vagy nem a rohanó párt közvitéze volt — kifigykérezett — úgy-é az — ki legnagyobb illedelmelenséggel egy egyházi férfit szónoklata közben pajzán kitörő felkiáltással megsértett, — midőn megyénk egyik érdemes nóstora lelke valódi örömevel hazánk egyik fő törvényszéki testületét — ez ünnepélyt jelenlétökkel szerencsésítő váltó-feltörvényszéki ülök ő nagyságukat — kellemes előadással felköszönté, kigúnyolá — lehet-é ennél szerénytelenebb magaviselet, ezen civilizált században! ... De lépünk tovább — úgy-é az a művelt párt volt fertőztetője szegény Hontnak! ki, tudván, mennyire gyűlölte egy párt — a másiknak — egy szomszéd megyeit (mit az maga megvallott) legalább harmincz felszólításra oda nógata, hintse el a békésebb kedélyek közt is a kellemetlen ingerültség magvát, 's ürítsen poharat egészségéért F. M. jövendő követnek; — tudták azt édes művelt, szerény uraim, hogy azon F. M. mennyire nem kedves az ellenpártnál, hogy annak neve-hallatára a szelidebb véralkatásban is lángra lobban az indulat; de mi több, nem fejdelem még, 's nem valami — hogy távollétében is ***) harsány éljenzéssel töltsek el érte a léget. Itt volt a konkoly elhívte, 's a hintők önk voltak; 's így a megye morális becsülete fertőztetői is. De hogy előterjesztésem, 's czáfolatom fonalát megtartsam, hogy F. M. lb. kereste reactiót vitázás. becsémrlés, pofoszkodás követte, mind „Többen' uraimék bujtogatására történt — és mégis — mint hajdan Ádám 's Éva szüléink — a kigyóbörbe bútt ördög incselkedései által rászedetvék, sanyarú életre 's halálra kárhoztattak; — úgy minket is azok, kik alattomos tervök sikerest öszeszorított foggal magokban örülve kacagtak, most elébrül érintett p. h. lapi cikkükbe szokott rókakergetői fonomságukhoz idomult mendemondával vandali tettekre vetemülteknek mondani bátrak; pedig qui est causa causae, est causa causati. 'S így azon vandali nevet egész accuratiával tartásák meg magoknak, — mert higyük el, jellemök egész tökéletességgel e nevezetben van kifejezve. — Továbbá ugyanezen cikkben ezen kifejezés „ki csak egy kevéssé is be van avatva a honti pártügyekbe, — figyelmét nem mellőzheti, hogy:“ látja a haza, hogy „Hontban is létezik egy párt, mellynek főemberei az anyagi terrorismusban helyezik tö támaszukat, és tekintetököt, miket szellemileg utól nem érhetnek“ — Utol nem érhetnek? — úgy-é nem? ezt önk magok sem hiszik, 's ha tán más mondaná, sem hinnék. Úgy-é, csak a nagy közönség előtt akarának fehéreknek látszatni? — Külmegyeiek, kik pártállásukat nem tudhatják, önk ezen hibásan bélyegző állítását elhíhetnék, de nem hontmegyei — főképp az intelligentia; valóban kár volt magokat e kézzel-fogható h. . . . g miatt úgy kikacagtatni. — Mennyire légyen hitele a t. cz. közönség előtt önk sok szemellátott, 's írott cikküknek, megczáfolásul azt irom, hogy vagy Zs — i. J. alispán nem mondá azt, vagy önk roszul értették: mikint Eötvös egykori főispánhelyettesünkkel hasonlag Koháry főispánunk is letéve az udvari eskü mellett a törvényeset is — mert annak a megye levéltárába semmi nyoma sincs — így tehát Koháry hg, úgy ő exellja szeretve tisztelt jelenlegi főispánunk a lekül-

*) Nem úgy ám, mint böles önk az adó ügyében! Beküldő.
**) Főispáni helyettesünk ebédjére többen csak azért jöttek, hogy ott alattomos bujtogatásaikkal a megye nagyobb részének ezen örömmünepét megünnözzék. Beküldő.
***) F. M. a főispáni-helyettes ő mitga ebédjén nem volt, okát nem tudom — de gyanitom. Beküldő.

dött esküt letévék. Jubeo — mondá — főispánhelyettesünk nem egyszer — de kétszer eskügyék! — Mi volt ennek oka? — ez ám a gordiusi görös; legjobban megfejlthetné az e tárgyban egész hévvel szónoklott m. alispánunk. Bejött nagy Sándor 's az ellenzék boszújára, a nélkül, hogy e miatt tervök szerint első belépésekor ő msága főispánhelyettesünk kellemetlenséget türt volna, a görös oldva, 's a vitézek szemlesütve voltak. Még egy van hátra, mit felelet, 's szinte czáfolat nélkül nem hagyhatok; ez pedig önk ezen igaztalan irkafirkájokra történendik. „Végre több tiszteletbeli jegyzőt, ügyészt, és számos táblabíró nevezett ki ő nsága, különösen külmegeieket, kiknek sorából hogy a szinte jelenvolt Besze János szomszédmegyei hazánkfa tévedésből maradhatott ki, annál is inkább hinni akarjuk, mivel ugyanezen egyén csak nemrég szomszéd Nogradmegyének érdemteljes táblabírói koszorujába, 's egy olly férfit által fűzetett, kit hívének vallhatni a hon, és kormány egyiránt szerencsés“ Hová van ez irányozva? nemde — ha olly hazaszerete kitűnő jeles szomszédmegyei főispán ő excellenciája befűzte a táblabírói koszoruba B. J.-t. miért nem egy honti főispánhelyettes? Igen ám, — de ő msága főispánhelyettesünknek elmondhatja ezen csábos, nép, asztal, 's nem tudom még miféle szónok felett „nosco te...“ és bár mikint akarják is önk hinni, hogy B. J. tévedésből maradt ki a honti táblabírói koszorúból, én teljesen hiszem, hogy olly embert, ki ellen E. megyébe érkezett helytartói meghagyás hiteles nyomozást tétetni rendel — mit P. A. lb. maj. 2k. a megye teremében nyilván kimondott, midőn ő méltósága pártolólág néhány táblabíró nevezett ki, 's midőn önk B. J. szellemi hősök thírői kineveztetését újabban sürgették, tévedésből kihagyni nem, de az előterjesztettek sorából is kitörülni lehet, és kell; — még is azt, mit számosan tudnak 's hallanak — hinni akarják önk, hogy B. J. tévedésből nem fűzetett a táblabírói koszoruba. — Igaz tehát, hogy ugy nem akarnak önk jól hallani, mint több szem, töbet látása mellett akarják az esemény valódiságát elcsavarni. — Kedves „Többen' uraimék, imé tehát a tükör, még azon vakító fénynyel: B. J. még E. ben sem táblabíró! 's isten kegyéből ott, sem itt, tövis az illatos táblabírói koszoruban még ezen szomszéd megyéknek olly kitűnő jeles, 's érdemileg jutalmazni tudó kormányzó! lesznek, — fűzetni nem fog. — Még egy pár szót önknek. Måskor ha cikket a hirlapokban olly üstök-izzadási nagy fáradsággal kidolgozni öszzecödülnék; ha abban csavaritással élni akarnak, legalább az események hü rajzával ne kérkedjenek, 's ha ugy, támaszszák fel foenixkint hamvaiból még Árgust is, mert e nélkül ha csupa szemek lesznek is önk, még a részrehajlás és pártoskodás veszélyes csiráját keblükből ki nem irtják, vagy tervezetök Eldorádót képező ábrándi semmiségükbe hólyagként szét nem pattantatik — több szemmel is csak keveset fognak látni akarni; 's így ellenfeleikben a jót soha nem méltánylani, 's bármi csekélyebb, csak emberi gyarlóságból, vagy hevesb indulatból (főképp ha a kitörést becsület-sértés szüli) elkövetett hibát orvosolni nem, de azt egész negéddel — az irigy rivalitás szenvedélyével országszerete kürtölni, 's kárhoztatni tudják. Megismerik-é tehát, hogy a dolgok színezeteinek egyes látása 's hallásánál nem mindig hűbb, épebb és valóbb a 'többek', de a botor egyoldalúság konokságátul, 's bosszúvágytól ingerültek — biographiai színezetei. Szigethy Ágoston.

Külföldi hírek.

Spanyolország. Madridban, miután Laserna a kormányzó után utazott, jelenleg csak három tagból áll a kabinet, ugymint Curtos tengerészeti, Gomez Becerra igazságügyi, és Mendizabal pénzügyi miniszterekből. Jövöre utóbbi fogja az urat játszani a kabinetben.

A kormányzó részén következők a kedvezmények állanak: birtokában van a fővárosnak, hol a kormány a neki engedelmeskedő nemzeti katonaság által támogatva 's a királyné, kinek hatalmát a felkelők hiába hirdetéveny-zik, örízet alatt van; személyesen vezérli ha bár száma nem nagy, de neki vakon engedelmeskedő sergeit, mellyekhez naprulnapra mások állnak; a főváros és Saragossa engedelmissége biztosítja hátulról 's így erejét öszszefonja, míg a felkelők egymástól elszagatvák, 's az egyik nem nyujthat a másiknak segédkezet. Végre kezében van Barcelona kulcsa, Monjuich, mint ultima ratio. Madridban még folyvást sok méltatlanságot követ el az uczákon becsületes embereken a nemzeti katonaság, beront a hirlapok nyomdáiba, és a szerkesztőket meggyilkolás-sal fenyegeti 'sat. Ezen törvénytelenég még nagyobb fokra hágand, mihelyt a kormányzó elleni fölött határozott elsőbbséget nyerend.

A Barcelonában Serranotul ideiglenes kormány nevében Espartero ellen kibocsátott letévé-rendelet így hang-

zik: „A nemzet nevében. Minthogy a victorai hg országfőnökségét a közbizalommal össze nem egyeztetni, ez okból az ideiglenes kormány a következő határozatot hozta. 1. sz. cikk. Don Baldomero Espartero, victorai és morellai hg és luchanai gróf ország-kormányzói hivatalából, mit a királynő kiskorúsága alatt viselt, ki van téve. 2.) Az egész nemzet, minden hivatal-ági osztály- és minőségbeli tisztviselők földoldozva az engedelmesség alól, mellyel törvényszerint a kormányzóknak tartoztak. Barcelona jun. 29. 1843. Aláírva F. Serrano. Egyszersmind Serrano a valencziai junta — lapunkban már említett — közbocsánatához hasonló bűn-feledést hirdetett.

Saragossából f. hó elsején érkezett tudósítások szerint az ottani polgárok gyűlést tartottak 's elhatározták a kormányzót legvégsőig gyámolítani, egyszersmind az egész nemzethez nyilatkozván bocsátni, melly a határozat iránt fölvilágosításul szolgáljon.

Espartero 1500 főnyi lovassággal bir, Narvaeznek ellenben majd semmi lovassága sincs. Ez indítá arra a kormányzót, hogy az útközetre sik helyet válasszon. — Narvaez, kit a junta főparancsnoksággal ruházott fel, igen szorgosan foglalkodik a rendelkezése alatti harczérő összegyűjtésével, hogy vele Albaceté-be érhesen mielőtt még van Halen segélycsapatokat vihetne az ellenségnek. — Megjegyzésemellett, hogy Albacetétől a madridi, és Madridtól a badajozoi irányban egy város sem von részt a nyilatkozványban. Mondják, hogy Espartero, mielőtt a várost elhagyta, az említett vonalokat a leghevesebb csapatokkal rakatta meg szükség-esetben, ha a fölkelők győzni találnának, visszavonulását földözendőkkel. Sőt már hire futott, miszerint Spanyolországot egy angol hadihajó elhagyni szándékoznék.

A kormány ellen fölkelő városok nyilatkozatai most már hatályosabb 's határozottabbak is mint a mozgalom első napjaiban. Collantes követe, a burgosi junta elnöke, így rajzolja a bajokat, mellyek Spanyolországot látogatják; „A mi kellemdús királynénk alattvalók nagyraevágásának vették áldozatul. Ezek a külföld érdekében akarunk magas kezével rendelkezni. Alkotványunk szeszélyek játszó labdájává lön. Hova fordítatik a statusjövedelem, senkisé tudja; az adó szintolly nyomasztó mint ez előtt, és mégis azok, kiket a status tartozik élelmezni, éhség miatt vesznek el. Illy sok rossz, lehetlen, hogy ne sietsesse az utált hatalom megbukását. Csak egységre, bátorságra és kitűrésre van szükség; és nemzeti zászlónkat nem sokára a Manzaneres partjára ültetendjük. Nincs kétség, a kormányzó emberei csak azon ügykeznek, hogy a hatalmat örökké magoknál tartsák. Hihetn-e, hogy ezek jövő évben, a királyné nagykorúságakor lemondandnak a hatalomról, miután kétszer oszlatták fel a corstest, mivel ez nem akart uralmuk meghosszabbítására szavazni.“

Telegraphi sürgöny szerint Vitoria, Valladolid őrseregétől, az estellai és guetariai őrsereg, végre Lucena és Ubeda városok a fölkeléshez állottak. Zurbano Cerverából is visszavonult. A kormányzó 27-dikén már csak 12 mfnyire volt Valenciától. A sürgöny nem nevezi a helyet hova a kormányzó 27-kén érkezett. Ez Montesa lehet, melly Huerta nevű gyönyörű síkság nyílásánál 12 spanyol mérföldnyire van Valenciától, mellyt a seregnek mintegy 20 óráig tart.

Nagybritannia. A jun. 29. alsóházi ülésben az iránt tön Hume ur indítványt, hogy a cumberlandi hgtől, miután hannoverai király lett, vonassék el évdíja. Megemlítvén, mikép ezen királyi méltóság egy angol hg. jogaival és köselességével sehogysem összeegyeztethető, indítványát még azzal támogatta, hogy jelenleg az országnak sok szükség van, és a belga király is mióta trónra lépett, az őt illető angol évdíjt rendszeren magában az országban adta ki, továbbá hogy a cumberlandi hg. Angolországban igen népszerűtlen, és tábornagságában is fensőbb eltiltás ellenére nemcsak mint tag résztvett az orangisták gyűlésében, hanem nagymestere is volt. Miután az indítványt többen pártolák, Sir R. Peel kelt föl 's az utóbb fölhozott támogatást legkivált a hg. egy saját kézírásával ügykezett megczáfolni, mellyben ez az akkori belügyi statustikárnak kijelenti, mikép a parlamentnek a királyné ő fölségétől megerősített kérelméhez képest az orangista intézet fölölzetésére egész Nagybritanniában legott lépést teend. Az évdíj folytatása ellen a hg. királyi állásából vett ellenetést pedig azon okból mondá elégtelennek, mint-hogy az egész összeg egy része még 1807ben, más része pedig 1831ben szinte élethosszig lön a hgnek megajánlva. Az indítvány 197 szóval 91 ellen fölvetetett.

A Globe szerint a hannoverai király Kewben jun. 30-ki délután, midőn lóra üledőül a palotából kimenne egy lépcsőfokon elcsuszott. Ő fölsége nagyot esett, de akkor semmirőlsem panaszkodott. Következett nap azonban olly rosszul érzé magát, hogy a Wellington hgtől tiszteletére adott lakomán meg nem jelenhetett. Folyó hó 2. és 3-ka

közt álmatlan éjszakája volt, de 3-kan reggel magát kisé jobban érezte.

A lordok házában a francia és amerikai büntetések kiadása tárgyában másodsor fölolvastott törvényjavaslatra vonatkozólag megjegyző Aberdeen lord, mikép a törvényjavaslatban kiadhatókul fölemlített büntetések közé a szökevény négerabszolgák nem sorozvák, mint kiknek szökésük sem magában büntetnek, sem a netán rajtok volt ruhának, 's a szökés végrehajtására megkivántatott járműnek, lónak 'stb. elhozása tolvajságnak nem tartathatik. Brougham lord örömet jelenté e szabatoság fölött 's kívánta, hogy ez záradékul a törvényjavaslat-hoz mellékeltesék.

A főtory John Bull ugy tettei magát, mintha ő a repeal demonstrációkban épen csak tréfajátékot látna; a radical Spectator is, csufot üz a repealereknek szüntelen „hazaérti halált“ emlegető fecsegéseiből, mig O'Connell 's a többiek még folyvást azt állítják, mikép a dolog nem kerülend verekedés- és vérontásra, hanem czéjlokot békés és száraz uton érendik el. — Irlandban a kivándorlók száma fél év óta tetemesen csökkent.

Az ír lapok ismét nagy repealgyűlésről tudósítanak. Ez Dundalkban tartaték 's a jelenvottak száma 300,000-re ment. O'Connell három beszédet tartott, mellyekben egymást érte a sok fenyegetőzés és jobbagyhűség, ellenállás és alkotványserűség. Ez izgatással épen jó időben esnek össze a „közbeke társulatának“ gyűlései. Ez egyet, Kant „örök békéjét“ valósítandó, fölshíllást szándékozik bocsátni a föld fejedelmei- és népeihez, a „kereszténytelen háború“ végképi eltörlesztése, a hadsereg elbocsátása 'stb. iránt. Ez igaz szép és jó, mond a John Bull, csak hogy e quákerezme valósításában menjen jó példával elő Angolország a többi álladalmaknak.

Az alsóházban a bizottmányi tárgyalásnál valamivel előbbre haladt az ír fegyverelszédési bill. A felsőházban a canadai gabnatörvényjavaslat ellen Richmond hg., Stanhope gróf és más nagy földbirtokosok viták. — O'Brien indítványa, miszerint Irland szomorú és veszélyes állapotja tekintetéből a ház részéről vizsgáló választmányt javasol kineveztetni, vitatás alá került.

Franciaország. A „La Presse“ ekkép ir Hahnemann haláláról: A legnemesebbül betöltött életek egyike végét érte; Hahnemann nincs többé! Ő végtelen örökséget hagy a jövő nemzedékre; mindent, mit lángoló emberszeretete, 's azon magasatos kitarás a munkában szült, istennek olly ajándéka, mellyt csak szeretet nyújthat, 's csak általa éledhet. Ezen erényes lélek erejét az igazságra fordítá, mellyt lángesze sejtett, 's mellynek terjesztésére ő hivatva volt; ez olly egyszerű igazság mint minden igazság, de nagy 's a gondviselésből származott. — Hahnemann működései az orvostudomány történetében nagy korszakot képeznek: Hippocrates óta huszonhárom század folyt le többnyire eredménytelen erőlködések közt azon törvény fölfödésére, melly az orvoslati jelenségeket vezérli; e törvényt, mellyet némelly magas értelmiségek előéreztek, ő találta fel; 's ez által ime ő végtelen jogot szerzett háladatosságunkra. Vannak olly dicsőségek, mellyek azon személyekkel kivetnek, letűnnek, vagy csak emlékezetben élnek; de Hahnemann dicsősége növekedendik folyvást, minden megenyhített fájdalom lefizetendi neki adóját, örökítendi emlékezetét.

Folyó hó 3-kan az Avignon-marseillei vasut került szőnyegre a követkamrában. Mint tudva van, Talabor követ, és mérnök testvére a vállalkozók, azonban mint látszik, csak név szerint, 's megették Rotschild ur tözsérkedése kukucskál. De ezen ház pénzbeli tulnyomó befolyása ellen, mint az északi pályánál látható vala, újabbidőben hatalmas ellenzék támadt, melly a jelenen fenforgó esetben csakugyan ismét sorompóba lépett. Mint akkor, ugy most is a National az előharcos, 's a szerződvény némelly pontjaiból ellenmondásokat idéze föl, mellyeket azonban a bizottmány összeegyeztetett, kijelentvén, mikép ő a vasutnak a kikötött idő elteltével ingyen leendő átbocsátását kívánta, 's csak a többi megváltásába egyezett belé. A vita egyébiránt igen élénk, 's személyességekkel teljes volt.

A követkamrában Bineau ur indítványa, miszerint, ha az avignon-marseillei vasut jövedelme az első öt év után 10 száztulit meghaladna, a fölöség az álladalommal osztassék meg, elfogadva lön. Miután megállapították, hogy osztás alkalmával tökepenzeiktől a részvényesek 6 száztulit mindenesetre kapjanak, 's a számadás módja királyi rendelet által szabassék meg, a pénzsavazat legkisebb nehézségre sem talált. A társaságnak 32 millió segélypénz fog meghatározott időpontokban részenként kifizetenni. Ezenkívül a szükséges földrészek megvásárlásával, 's ott hol ennek a megye vagy község, erszényére kell történni, pénz-előlegezéssel az álladalom tartozik. Az e nemű kiadás 4 1/2 millióra van téve.

Szerbia. Lieven ur, — írja egy német levelező, — a tulnyomó párt irányában mutatott engedékenységgel igen nagy népszerűséget nyert. Mellette olly nagy a lelkesülés, hogy azt nem is képzelhetni. Ő legünnepeltebb ember most Szerbiában, magát az ujonválasztott fejedelmet sem véve ki. Oroszország, melly a septembri zendület ellen olly elhatározólag lépe föl 's Kara pártját előbb csaknem kétségbe ejté, most választási biztost küld, ki kezet nyujt az üldözött pártnak, 's az előbbi választást mintegy törvényesíti, Sándort kijelöltetni engedvén. Ha Lieven mindezt maga fejtől tette, remeklett, 's érdemtel kell ismerni Pétervárbán. De, mint látszik, nem maga esze után, hanem határozott utasítás szerint cselekvék.

Egyesületi 's intézeti közlések.

M. Gazd. Egyesület. Nm. Ürményi Ferencz koronaőr ő excája elnöksége alatt a M. Gazd. Egyesület szőlőmívelési szakosztálya f. e. junius 17-kén ülést tartván: az idei őszön 's jövő tavasszal az országos szőlőkiskolából eladandó mezitelen és gyökeres vesszőkre nézve abban állapodott meg, hogy a tavali határozott árszabás az idén se emeltesék feljebb. Egyszersmind a legszigorúbb rend és pontosság végett elhatározatott: hogy ezen túl a megrendelések egyedül a szőlőmívelési szakosztály jegyzőjénél történjenek; ellenben a vesszők kiszolgáltatása a fenérintett jegyző utalványára egyedül szőlőigazgató ur által eszközöltetik. Minek következtében a tisztelt gazdaközönség figyelemzetetik, 's illetőleg felszólítatik, hogy rendeléseit „a szőlőmívelési szakosztályhoz“ (Ujvilág-utca Ilkey ház 2dik emelet) intézendő bérmentes levelekben, vagy pedig személyesen minél korábban megtenni, 's a megrendelő vesszők árát egyesületi pénztárnok Kossalkó János urnál (Bálvány-utca Ürményi ház) vagy előre letenni, vagy biztosítani annál inkább méltóztassanak, minthogy a kiszolgáltatások is a bejelentések sorában fognak történni. Mi a venyigék lajstromát illeti: a tavali ugyan eddigi számaival meghagyatik; de minthogy azokhoz ez idén házánkban még eddig ismeretlen, leghiresebb 's nemesebb külföldi fajok járulnak, az ezekkel tetemesen bővitendő lajstrom september végén ujon kinyomatva, az újságlapok mellett közöltetni fog. Pesten julius 10-kén 1843. — Fényes Elek, mint a szőlőmívelési szakosztály jegyzője.

Somogyi lóverseny. Folyó évi september 15-ös és 2dik napján Hetesen a szokott lóverseny meg fog tartatni; mellyen különféle díjak nyerendők. — Szállások helyben és egy mfnyire Kaposvárot — valamint vendéglő, lovaknak istálló 's takarmány található.

Hírlapi kalászok.

Pesti Hírlap. (265 sz.) Vezércikké B. Wesselényi M.-tól illy czímmel: „Pótlék“, — a ns bárónak megyei botrányokról szóló utóbbi cikkére emlékeztet, mellynek végén azon reményét fejezte ki, hogy a jó isten e csapást javunkra bocsátotta reánk, miszerint e gyászos események még örvendetes eredményeket szülhetnek. Reményli a kormánytól hogy országgyűlésen kívül is meg fog a baj orvoslására mindent, mi törvényes hatalmában fekszik, tenni. Mondja többek közt: „Mázsás sulyú életkérdések a haladás vagy sülyedés és enyészett feltételei a törvényhatóságok gyűléseit ez utóbbi időben a megpróbáltatás mezejévé tették; de a megpróbáltatás fő 's eldöntő szaka most leend; most, midőn a rendbontások 's rendtelenség kországának orvoslása jövend szőnyegre, 's annak kell kivilágítani: vagyunk e vagy nem vagyunk igazi szabadság bírására méltók 's képesek; 's azon kérdés lesz eldöntendő: lehet e békesen és sikerrel törvényhatósági rendszerünk mellett kormányozni vagy nem. — A hazaszeretet legszentebb imájával kérjük a honnak minden fiát, vegye figyelemre e nagy jelentőségű szavakat. E kérdés szerencsés vagy boldoglatlan megfjtésétől függ nagy részben: élet mosolyg e jövőnk ölében, vagy enyészetet rejtenek e örvényei. A legközelebb teendők iránti javaslataira nézve a kormányhoz 's ő felségéhez fordítja a báró reményteljes szemeit; 's abban hogy a kormány részéről minden törvényes lépést megteend, „távol sem kételkedhetik senki is — mond a ns báró — ki jelen kormányunk bizalmat érdemlő nemes irányát hódoló tisztelettel látja, 's ki a magyar nemesség azon valódi nemes jellemét ősméri: miszerint becsületérzete 's hon-szeretete bizalommal még soha is süker nélkül fel nem szólított.“ Csakhogy aztán a ns báró ohajtása szerint, a megyék a kormány ez iránti törvényes rendelkezéseit tettleg elő is segíték!

Jelenkor. (56.) „Az adó VI“ czim alatt Gr. Széchenyi István egy kis intermezzot ad az adóruki értekezései közé; mert e cikkben tulajdonképen nem az adóru

szól, hanem példázatokkal fejtegeti, hogy, mivel olly igen fontos dolog az adó ügye, melyet csak sok és alapos előkészítés után világosíthatni fel kellőleg, szükségesnek tartja még némi előzményeket nyújtani, mielőtt a dolgot derekán megragadna, 's először is arról értekezni igérkezik: vajjon mit mívelne, ha megfizetnék, hogy az adó ügyét megbuktassa. A fejtegetés mindenesetre érdekes leendő, 's talán olly dolgokat hallandunk a ns grófra nézve csupán föltételes eszményes rajzban, minőket már az életben mások által tetteleg gyakoroltatni tapasztalánk.

Nemzeti Ujság. (77, 78.) „Jobbágyságunk jövődjéről” III. cikk közöltetik. 'S ebben sokkal alaposabb okoskodással találkozunk, mint az előbbi cikkszámokban. Állítja t. i. szerző, hogy bármi ész- és igazságszerű is azon jobbágyrendelet, miszerint a jobbágy mind fi mind leánygyermekinek egyenlő jog adatik, szülőik nemcsak ingó vagyonaikban, hanem még telkek értékéből is tökéletes egyarányossággal osztozhatnak, — az szerinte még is föltette veszélyes a jobbágyra nézve, 's azt jósolja, hogy két három nemzedék múlva teljesen tönkre jut a jobbágy, 's milliónyi koldus lependi el a hazát. Erre nézve példákat is hoz fel szerző, hogy már is vannak esetek, hol az illyféle osztozás semmivé tette a testvéreket, 's főleg azokat, kik már családosaik lévén a házra egjobban reászorultak, azt tulfizetni igérték, 's végre meg-

nem adhatván a díjt mindenőket veszelve gyermekeikkel koldusbotra jutottak. Szerző előtt Irland jelene lebeg!! Meggyőződésünk erre nézve az, hogy illy eleinte ugyan egyes esetekben károsan is ható, törvények, midőn az utánalkotandó törvényekkel összeolvadva egy egészet képezendnek, megteremdik ohajtott gyümölcsöket. Némi módosításokat azonban, feleslegeseeknek már most sem tartunk.

Hírnök. (54.) Melléklapjában országgyűlési irományokon kívül figyelemre méltó cikkek: „Magyar nyelv, protestantismus és Horvátország”, — mely igen engesztelő hangon van írva 's alapos okokkal átszöve. Jelesül a protestantismusra nézve (pedig a szerző katolikus pap) azt jegyzi meg, hogy miután a zsidóknak is szabad Horvátországban letelepedni, 's hihetőleg eljövend az idő mellyben polgárjogokat is nyerendnek, pedig csupán azért, mivel ők is emberek — vajjon a protestans, ki a hazáért érdemeket tőn, azt vérvél védelmezte, 's ez által az egy korona alatt álló Horvátország lételért is küzdött, Horvátországban még úgy sem állhatand — é mint ember?

Erdélyi Híradó. (55.) „Nemzetiség felirat alatt egy cikket olvasunk, mellybe mindenféle össze van halmozva, de érintve csak, 's összes sommázata talán abban áll: hogy az annyiszor, már untig ismételt vád ellenében, melly a magyart inpracticus nemzetnek bélyegzi, meg-

mutassa, hogy a magyar csakugyan practicus, 's pedig azért mivel az országgyűlésen kimondta: hogy az országgyűlés nyelve kirekesztőleg magyar legyen, 's practicus pedig azért, mivel ezt minden jog 's nemzetiség fölötti vitatkozást mellőzve mondta ki.

Mult és Jelen. (55.) Semmi feltűnő. A Gyermekbarát egy beszélyt kezd meg. „A család halász” cím alatt, mellyről egy előre nem mondunk mást, mint azt, hogy megkezdett.

Magyar Gazda. (57.) Figyelmet érdemlő felszólítás közöltetik „A gazdatisztek” ügyében, melly ezeknek politikai állásukról és biztosítatlan jövődjükről szól. A szerkesztőség utánjegyzéssel kíséri a cikket, melly némi felvilágosításokat ad. „Gazdasági rendszerek” című jeles értekezés folytatatik.

Az Athenaeum Hük kötetének 16 füzeté is megjelent. Tartalma: Angol börtönök 's a pentonvillei mintafogház. „Irodalom” rovat alatt Wurga János „Természetana” bírálatik. — A két Irinyi, beszély Remellaytól. Bulwer, beszély Halasz Józseftől. Költemény van három: Halálvágy, Petőfi Sándortól; Tavasz reg, Samarjay Károlytól; Mentség, Laukától. A „Lapszemlé”ben igen mulatságosan beszélget Verőcey a Regélővel.

Szerkesztő: Szevvey József.

Hivatalos Jelentések.

pesti Váltótörvényszék előtt, Schimmel Gumpert által, elene támasztott 2700 p.ftnyi váltóügyben tárgyalás végetli megjelenésre f. é. augusztus 19-ének reggeli 9 órája ezenel kitűzetik. Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszék 1843. évi július 10-én tartott üléséből.

7065. Kanotay Károly, kinek holléte nem tudatik, a Stuller Ferenc által ellene 600 pft iránt támasztott váltóügyben a v.törv.könyv II. r. 79. § szerint f. e. augusztus 16-án reggeli 9 órára kitűzött tárgyalási határidőre, a Váltótörvényszék előtt való megjelenésre idéztetik. Költ Pesten a kir. e. b. V.törv.szék 1843-ik évi július 3-án tartott üléséből.

Kötelezvénysemmisítési hirdetések.

(H*9) 25224. Ujvidék városa tanácsa Szabó Ján. folyamodása következtében bizonyos 1840-ik évi február 15-én 800 v.fról kelt 's ugyanazon évi április 3-án 81. sz. a. be-táblázott, néhai Csapó Mihályt követőleg, a mondott folyamodót pedig szenvedőleg illető, a lefizetés után eltérő kötelezvénynek megsemmisítését országszerte kihirdettni kérvén, e kötelezvénynek megsemmisítése köztudomásra juttatik. Költ sz. Jakabó 11-én 1843. 1-3

(H*10) 25260. Torontál vármegye jelentése szerint egya nemesi pénztárt követőleg, Rácz György táblabíró pedig szenvedőleg illető, 295 v.fról kiadott 's lefizetése után eltérő kötelezvény megsemmisített. Költ sz. Jakabó 11. 1843. 1-3

Váltósemmisítési hirdetmények.

(H*11) 25233. Ujvidék városa tanácsa bizonyos 1838-ik évi december 23-án 300 v.fról kelt és 1839-ik évi január 21-én betáblázott néhai Horovics Simont szenvedőleg, Gruber Izsákot pedig keresőleg illető kifizetett váltónak megsemmisítését országszerte kihirdettni kérvén: ugyanez közhírré tétetik. Költ sz. Jakabó 11-én 1843. 1-3 (V.*8)

Váltóüggyéviszsgálati hirdetés.

A tek.kir. Váltó-feltörvényszék ezenel közhírré téteti, hogy kik a legközelebbi alkalommal váltóüggyévisz-gálatot kívánnak Letenni, közigyűdési hittelelökkel, nemkülönb erényes magokviseletéről 's legalább félévi váltó-jogi gyakorlatról szóló bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat f. é. szeptember 29-án az évi október 14-ig a tek.kir. Váltó-feltörvényszék iktatói hivatalában beadják. Költ Pesten 1843. évi július 13-án. Fogarasy János váltóüggyéviszsgáló tanácsjegyző. 2-3

Csődök.

25231. Ujvidék város tanácsa vagyonában megbukott Obradovics Vazul született Vlaschkalics Erzsébet hitelezőinek csődületére f. é. augusztus 2. napját tűzvé ki határidőül, tömeggondnokká Daun Benedek városföldbíráját, perügylővé pedig Jessik János városi aliggyészt nevezte ki. Költ sz. Jakabó 11-én 1843.

25232. Kis Kun-Félegyháza város tanácsa Lövi-nger Márton israelita hitelezőinek csődületére f. é. augusztus 25-dik napját tűzvé ki határidőül, tömeggondnokká Ring József tanácsnokot, perügylővé pedig Mihálycs János hites ügyvédet nevezte ki. Költ sz. Jakabó 11-én 1843.

Váltótörvényszéki idézések.

7416. Bozsó György, kinek tartózkodása nem tudatik, az ellene Vörösmarty Sándor által 200 pft iránt indított váltóvisz-kereset tárgyalása végett f. é. augusztus 19-ik napján reggeli 9 órakor a pesti e. b. kir. Váltótörvényszék előtt jelenjen meg. Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszék 1843. évi július 10-én tartott üléséből.

7418. Szabó Pál panaszolt tartózkodásának helye nem tudatván, a Vt. H. r. 214. §-a értelmében neki a

A Gőzösök elindulása.

Pozsony és Bécsfelé mindennap reggel 8 órakor.

Azonkívül minden vasárnapon és szerdán egy rakhajó.

Mohács és Eszékfelé minden pénteken
Zimony „Drenkova” felé minden vasárnapon és esütörtökön

reggel
4
órákor.

Minden akadály és alkalmatlanság elhárítása végett minden t. cz. utas nyájasan kéretik, még az elindulás előtti napon podgyásának átvevési-nyugtatóvány mellett a gőzhajóhivatalban átadására.
Pesten május 9-én 1843.

A Gőzhajó-hivatal.

(H*7) **Trattner és Károlyinál, Pesten**
(uriutca, 453. sz.) megjelent:
Fényes Elek
Magyarország Statistikája
I. kötet 2 fr. 20 kr.; — II. kötet 1 fr. 50 kr. p.p. köve. (A harmadik kötet sajtó alatt van.)

E napokban elhagyandja a sajtót és kapható lesz
Emich Gusztáv könyvtáros és kiadónál (Pesten uriutca)
Az Egyház és Status közötti békeröl.

Jegyzetekkel az ismert berlini előterjesztésre írta
Vischeringi báró Droste Kelemen Ágoston,
külni érsek.
Néméből fordítva a második kiadás után.

(K*7) A nm.m.udv. Kincstárnak magas rendelkezése következtében a megüritt beszttercebányai püspökség szent-kereszti uradalomban jövő 1844-ik évi januarius 15-ő napjától három egymás utáni évre, következő kisebb kir. és uri haszonvételek árverés utján haszonbérbe fognak kiadatni u. m:
Azon uradalomnak felső kerületében Szent-kereszt mezővárosban vendégfogadó és mészárszék — Nagylovcsai — Trubini — Jano-Lehotai, Lutillai helységekben szinte koresmák és mészárszékek külön.
Presztavli, Kis-Lovesai, Uj-Lehotai, Szlaszkai, Kapronczai, O-Körmöcskei, Bartos-Lehotkai, Jasztrabai helységekben a vendégfogadók és koresmák mészárszékkel összekötte.
Koszorin Nyevolno, és Pityelova helységekben pedig magán koresmák, végül Bartos-Lehotkán négykerékű malom, és kovácsműhely.
Azon uradalom alsó kerületéhez tartozó Garam-Szölös mezővárosban vendégfogadó mészárszék-bolt, a Garam partján ugyneve-

zett Kurtahegyi csárda. Garamvizébeni halászat, és háromkerékű malom, végül két urasági házának szállásai.

Csejki helységben a vendégfogadó mészárszékkel együtt.

Némethiben pedig és Berzencén külön, valamint Némethiben még a volt üveggyárhelyén pálinkamérés. Berzencén a Garam vizébeni halászat, és fazekas-agyagnak áása

Alsó-kerületi haszonvételekre nézve az árverés f. é. szeptember 21-én Bars megye Garamszölös városában — a felső kerületi-ekre pedig sept 25-ik és következő napjain Szent-Kereszt városában fog tartatni, melly helyekre a bérlési szándékozók 10 százdtól kamatpénzzel ellátva meghivatnak, 's addiglan a bérlési föltételek is ott megtekinthetők. 2-3

(M*6) Hirdetmény. 2-3

Ns Baranya megye gazd. választmánya által ezenel közhírré tétetik: mikép a jövő évre megkülvantató írószerek, jelesen 80 rizma közönséges író papiros, 4 rizma finomabb velin, 6 rizma fél-velin, 24 rizma kottenschnosz; 20 rizma gép (maschinapapros, — 8 tuzet fekete óntol; 40 font Nro 80 pécsevívás; 20 font finomabb pécsevívás; 18 db tollkés; végre 12 db papirosolló; nemkülönb a megyei szolgák jövő évi ruházata, — és pedig 12 lovaskatonának: 12 zöld dolmány, 24 veres nadrág és 12 mellény; 23 ordnance hajdúnak: 23 zöld dolmány, 23 veres mellény, 23 veres nadrág, és 23 szürke lovagló nadrág alól bírral borítva; 29 hajdúnak: 29 zöld dolmány, 29 veres mellény, 58 sötétkék nadrág; 10 ordnance pandurnak: 10 szürke dolmány, feketeszínű, 10 buzavirág színű mellény, 10 ugyanolyan nadrág, és 10 kék gaty; 6 pandur-káplárnak: 6 spenzer barna posztóbul, 6 mellény, 6 nadrág buzavirág színű kék posztóbul, 6 kék gaty; 38 köz pandurnak: 38 szürke katonaköponyeg, 38 kalap, 38 mellény, és 38 nadrág buzavirág színű posztóbul, 18 szürke dolmány, és 38 kék gaty; — végre mind a 118 megyei szolgának 236 pár új eszma, és 118 pár fejelés, — és pedig akár az egész kész ruházatnak, akár különkülön a kelmének megszerzésére nézve f. é. szeptember 3-án áresökentés fog tartatni. Melly határnagra vállalkozni akarók olly értesítéssel hivatnak meg: hogy helyhatósági illető bizonyítványokkal, 's elegendő óváspénzzel ellátva jelenjenek meg, egyszersmind az általuk kiszolgáltatandú szándéklott szerek 's kelmékből magokkal mintákat is hozzanak. Pésett 1843 évi június hó 24-én tartott választmányi ülés meghagyásából A ngyal Pál, választmányi jegyző.

(2) Bírói árverés. 2-3

Boronkay Miklós táblabíró urnak t. n. fehérmegyei alsó-szentiványi birtokából 160 majorsági hold föld bírölég lefoglalattván, ez, sőt szükség esetére több is, f. év. július 29-én reggeli 10 órakor a hely szinén árverés utján eladatik. Sz.-Fehérvár, június 29-én 1843. Vicenty Ferenc főszbíró, mint végrehajtó.

(5) Haszonbéri hirdetés.

A migos és t. nagykállói Kállay család mezőtúri közös birtokához tartozó 's ugyan-csak Mezőtúr határában levő következő haszonvételek, u. m.

a) mészárszék, a mellé adott, ugynevezett poócskai 109^{3/4} hold kiterjedésű kaszálóval, f. 1843-ik sept. 28-ik napjától; —
b) Szentmiklós zúg 1340. és Szonda zúg 1197 hold kiterjedésű kaszálók 1844-ik április napjától; —

c) Zsindelyes, Zöldfa, Pokol, Rozsda, Főti, Gőrbé és Város-csárda nevezetű koresmák, szinte jövő 1844-ik évi január 4-ik napjától számítandó három egymásután következő évre f. é. szeptember 26 és 27-én, Mezőtúron, a tisztartói lakháznál haszonbérbe fognak adatni. Melly időre és helyre tehát a haszonbérleti szándéklók, szükséges bánatpénzzel ellátva, olly kijelentés mellett hivatnak meg, hogy a feltételek addig is a tisztartói laknál akármikor megtekinthetők.

(4) Hóárverés. 2-3

A lengyeltóti gazdasági hivatal (Magyarországban Somogy megyében a Nagykanizsától Pestre vezető postauton Öreglak és Szölös-Győrök közt) tudomásul adja, hogy f. évi aug. 28-án a gr. Festetics-Miklósféle ménes, melly négy eredeti angoltelivér ménből, 60 anyakanczából, mellyek közt van 12 telivér, a többi félvér, angol- és arab származású; továbbá 1, 2, 3, és 4 esztendő csikók, 's közöttük több telivér-mén és kancza kocsis- és paripalovakul használható, a legtöbbet igérőknek el fog adatni. Ezen jeles tulajdonságú lovakat dícsérni föltözlég; elég legyen azon hiteles bizonyosság, hogy azok a bécsi, pesti, pozsonyi és hetesi lövsernyeknél mindig a legkitünőbb jutalmakat nyerték.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomtatja Trattner-Károlyi. Uriutca 453.